

T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı

**İLKÖĞRETİM 4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE
KULLANILAN İKİLİ DENETİM TEKNİĞİNİN AKADEMİK
BAŞARIYA ETKİSİ**

Duygu İREVÜL HAMLİ
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Behsat SAVAŞ

Burdur, 2011

**T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İlköğretim Ana Bilim Dalı**

**İLKÖĞRETİM 4. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE
KULLANILAN İKİLİ DENETİM TEKNİĞİNİN AKADEMİK
BAŞARIYA ETKİSİ**

**Duygu İREVÜL HAMLİ
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Behsat SAVAŞ**

Burdur, 2011

Kabul ve Onay

 MAKÜ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU
--	--------------------------------------

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 30.12.2010 tarih ve 2010/27 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 31/01/2011 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Duygu İREVÜL HAMLİ' nin " İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan İkili Denetim Tekniğinin Akademik Başarıya Etkisi" konulu tez çalışması İlköğretim Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE

(TEZ DANIŞMANI) : Yrd. Doç. Dr. Behsat SAVAŞ

ÜYE

: Yrd. Doç. Dr. Kenan DEMİR

ÜYE

: Doç. Dr. Ekber TOMU

ONAY

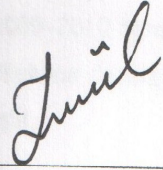
M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
...../...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

Bildirim

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinde erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

31/01/2011

Duygu İREVÜL HAMLİ

ÖZET

İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan İkili Denetim Tekniğinin Akademik Başarıya Etkisi

Duygu İREVÜL HAMLİ

Araştırmanın amacı, ilköğretim 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi yaşadığımız yer ünitesi süresince, İkili Denetim tekniğinin akademik başarıya etkisini test etmektir. Bu amaçla ünite boyunca deney grubunda araştırmacı tarafından hazırlanan İkili Denetim tekniğine uygun çalışma kâğıtları ve gerekli materyaller; kontrol grubunda ise Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okullara gönderilen öğretmen kılavuz kitabındaki etkinlikler işe koşulmuştur.

Araştırma, 2009–2010 öğretim yılı birinci döneminde Çankırı ili merkez İsmet İnönü İlköğretim Okulu'na devam eden dördüncü sınıf öğrencilerinden 78'inin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Araştırma bir deney ve bir kontrol grubu olmak üzere iki grup üzerinde gerçekleştirilmiştir. Eş olasılıkla atanan gruplardan biri kontrol grubu olarak belirlenmiştir.

Araştırmada veriler; başarı testi ve öğrenci görüş alma formu ile toplanmış ve analiz edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu arasındaki öğrenme düzeyi puanları karşılaştırılmıştır. Ünite sürecinin işleyişine ilişkin görüşler deney grubundan çalışma sonunda yazılı olarak alınmıştır.

Çalışma sürecinde araştırmacı tarafından geliştirilen İkili Denetim tekniğine uygun etkinlikler işe koşulmuştur. Bu amaçla hazırlanan çalışma yaprakları 6 haftalık öğretim süreci boyunca kullanılmıştır. Deneysel çalışma sınıf öğretmeni tarafından

yapılmış olup; araştırmacı, öğretmene gerekli katkıyı sağlamaya çalışmıştır. Kontrol grubuna hiçbir müdahalede bulunulmamıştır.

Araştırmada kullanılan istatistikler şunlardır:

1. Aritmetik Ortalama
2. Standart Sapma
3. Bağımsız t Testi
4. Bağımlı t testi
5. Kovaryans Analizi (Ancova)

Araştırma sonucunda uygulanan son testte, İgili Denetim tekniğinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin akademik başarısı, kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarisından istatistiksel olarak farklılaşmıştır.

Anahtar sözcükler: Yapılandırıcı Yaklaşım, İşbirliğine Dayalı Öğrenme, İgili Denetim Tekniği, Sosyal Bilgiler

ABSTRACT

The effect of Dual Control Technique used in Social Sciences Lesson for fourth (4 th) grade students in Primary School.

Duygu IREVUL HAMLİ

The main aim of the research is to test the effect of the dual control technique on academic succes, throughout the unit of “our neighbourhood” in social sciences lesson for students of primary school 4th grade. For this aim, in the experimental group, worksheets and required materials which are prepared by the researcher, suitably for Dual Control Technique; in the control group, the activities in the Teacher’s Book sent by Ministry of Education were used.

The research was carried out by the attendance of 78 students of 4th grade in Çankırı İsmet İnönü Primary School in the 1st term of 2009-2010 Academic year.

In this research, the model which includes pre-test and post-test control group, was used. The research was carried out on two groups- one is control group, the other is experimental group. One of the groups constituted through equal probability is indicated as the control group.

In the research the data was gathered with success tests and students’ opinions forms.

Points about learning level between the experimental group and control group have been compared. Documental opinions related to the ongoing of the period were received from the experimental group, at the end of the unit, in the written form.

During the research, the activities developed by the researcher suitably for the Dual Control Technique, were used. Worksheets prepared for this aim were used throughout 6 weeks education process. Experimental work has been carried out by the related teacher. There hasn’t been any appliance on control group.

Here are statistics used in the research:

1. Arithmetic Mean
2. Standard Deviation
3. Independent t Test
4. Dependent t Test
5. Covariance Analysis

At the end of the research, students of academic success in experimental group which the dual control technique was appealed have been statistically different from the students of academic success in the control group, in the final test.

Key words: Constructivism, Cooperative Learning, Dual Control Technique, Social Studies

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	V
ABSTRACT	Vii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	Ix
TABLolar DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
ÖNSÖZ	xiii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi	12
1.2. Araştırmanın Amacı	12
1.3. Problem Cümlesi	13
1.3.1. Alt problemler.....	13
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	13
1.5. Sayıtlılar	13
BÖLÜM II	14
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	14
2.1. Kuramsal Çerçeve	14
2.1.1. Sosyal Bilgiler	14
2.1.2. Yapılandırmacı Yaklaşım	15
2.1.3. İşbirliğine Dayalı Öğrenme	18
2.1.4. Çalışma Yaprakları	27
2.2. İlgili Araştırmalar	28
2.2.1. İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yaklaşımı İle İlgili Araştırmalar	28
2.2.2. İkili Denetim Tekniği ile İlgili Araştırmalar.....	31
BÖLÜM III	33
YÖNTEM	33
3.1. Araştırmanın Deseni ve Denekler	33

3.3.1. Deney Deseni	33
3.3.2. Denekler.....	34
3.2. Veri Toplama Araçları	36
3.2.1. Başarı Testi	36
3.2.2. Öğrenci Görüş Alma Formu	38
3.3 Veri Analizi	39
BÖLÜM IV	40
BULGULAR VE YORUM	40
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	40
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	41
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	42
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	43
BÖLÜM V	46
SONUÇ VE ÖNERİLER	46
5.1 Sonuç	46
5.2 Öneriler	47
5.2.1. Araştırmacılara Öneriler	47
5.2.2. Uygulayıcılara Öneriler	47
KAYNAKÇA	49
EKLER	57
Ek-1. Çalışma Kağıtları	58
Ek-2. Başarı Sertifika Örnekleri	65
Ek-3. Araştırma İçin Alınan Yasal İzin Belgeleri.....	68
Ek-4. Belirtke Tablosu	71
Ek-5. Başarı Testi	72
ÖZGEÇMİŞ	77

TABLOLAR DİZİNİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
1. <i>Geleneksel Küme Çalışması ve Kubaşık Öğrenme Arasındaki Farklar.....</i>	6
2. <i>Geleneksel ve Yapılandırmacı Sınıfın Özellikleri.....</i>	17
3. <i>Deney Deseni Özeti.....</i>	34
4. <i>Deneklerin Deney Gruplarına Göre Dağılımı.....</i>	35
5. <i>Başarı Testi Puanlarının Ön Test t- Testi İstatistiği Sonuçları.....</i>	35
6. <i>Deneme Başarı Testi Madde ve Test İstatistikleri.....</i>	37
7. <i>Başarı Testi Madde ve Test Analizi Sonuçları.....</i>	38
8. <i>Başarı Testi Puanlarının Deney Ve Kontrol Grubuna Göre Betimsel İstatistikleri.....</i>	40
9. <i>Ön Test Sonuçlarına Göre Düzeltilmiş Son Test Başarı Puanlarının Gruplara Göre Kovaryans (Ancova) Analizi.....</i>	41
10. <i>Deney Grubu Ön – Son Test Ortalama Puanları t Testi Sonuçları.....</i>	41
11. <i>Kontrol Grubu Ön – Son Test Ortalama Puanları t Testi Sonuçları.....</i>	42
12. <i>Deney Grubu Öğrencilerinin Ünite Sürecine İlişkin Görüşme Sonuçları.....</i>	44

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Şekil</u>		<u>Sayfa</u>
1.	Küme İşleyiş Şeması.....	9
2.	Ön Test – Son Test Kontrol Gruplu Seçkisiz Desen.....	33

ÖNSÖZ

Yeni eğitim anlayışımızda öğrenci, etkin katılımcı ve başarılı olma şansı olan birey olarak görülmektedir. Bu anlayışı yaygınlaştırmak için yeni öğretim programlarının işe koşulması gerekir. Etkin katılımı sağlayacak, başarılı olmanın tadını yaşatacak, eğlenirken kalıcı öğrenmeleri sağlayacak İkili Denetim tekniğinin kullanılmasının, öğretim sürecine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Titizlikle ve özenle seçilen tez konumda kullanmak üzere geliştirdiğim başarı testi, İkili Denetim tekniğine uygun hazırlanmış çalışma yaprakları, başarı sertifikaları kendimi geliştirmeme olanak sağlamıştır. Ayrıca öğretmenlerimize, araştırmacılarımıza pek çok konuda yol gösterecek ve onları yönlendirecektir.

Araştırma süresince ilgi, destek ve yardımlarını esirgemeyen, çalışmama yön veren tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Behsat SAVAŞ'a, tez aşamam boyunca beni destekleyen Sayın Yrd. Doç. Dr. Fatma KAYAPINAR'a, tezimin uygulama aşamasını gerçekleştiren İsmet İnönü İ.Ö.O. sınıf öğretmeni Sayın Tahir KARABULUT'a, çeviriler aşamasında da yardım aldığım; desteğini hiç esirgemeyen öğretmen Engin TENŞİ'ye, çalışmam boyunca beni destekleyen, emeğini esirgemeyen eşim Samet HAMLİ'ya, bu günlere gelmemde maddi ve manevi desteği sağlayan, hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan annem Sevim İREVÜL'e, babam Zafer İREVÜL'e ve kardeşim Burcu İREVÜL'e sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Duygu İREVÜL HAMLİ

Ocak, 2011

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bilgi çağı olarak adlandırdığımız günümüzde, sürekli değişim gösteren bilim ve teknolojiye yetişmekte zorlanmaktayız. Bu değişime ayak uydurmak için; yenilikleri ve gelişmeyi kavrayan, bununla birlikte kendi sorumluluklarının farkında olan bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacın karşılanması, öğrenme anlayışının değişmesini zorunlu hâle getirmiştir. Bilgilerin bireylere doğrudan aktarılması yeterli olmadığından eğitim sistemlerinde önemli değişimler yaşanmıştır.

Yeni programda “kendini ifade eden, iletişim kuran, işbirliği yapan, girişimci ve sorun çözen, bilimsel düşünen, anlayan, araştıran, inceleyen, eleştiren, sorgulayan ve yorumlayan, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanan, bilgi üreten ve geleceğine yön veren” bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır (MEB, 2005).

Eğitim anlayışımız, öğrencilere bilgiyi depolamaktan çok bilgiye nasıl ulaşacaklarını ve bir problemi çözmek için probleme nasıl yaklaşacaklarını öğretmeye yöneliktir. Yapılandırmacılık adı verilen bu yaklaşım, özellikle eğitim bilimleri alanında oldukça tartışılan bir konu haline gelmiştir. Geleneksel öğretim yaklaşımlarının aksine; bilginin değişkenliğini, işbirliğini, öğrenenlerin etkin katılımını öngören yapılandırmacı yaklaşımda bireylerin çevreleriyle etkileşim kurmalarına olanak sağlanmalıdır.

Yapılandırmacılık diğer bir deyişle constructivism, bilginin doğası ile ilgili bir kavram olarak ortaya çıkmıştır. Yapılandırmacılık; öğretimle ilgili bir kuram değil, bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır. Başlangıçta, öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmiş ve zaman içinde öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım haline dönüşmüştür (Demirel, 2002, s.223).

Yapılandırmacılık, bilginin öğrenci tarafından yapılandırılmasını anlatır. Yani bireyler bilgiyi aynen almaz, kendi bilgilerini yeniden oluştururlar. Kendilerinde var olan bilgiyle beraber yeni bilgiyi, yine kendi öznel durumlarına uyarlayarak öğrenirler (Özden, 2003, s.54 – 55). Bu öğrenme yaklaşımında öğrencinin önceki yaşantıları, öğrenmede temel oluşturur. Bilgi, konu alanlarına bağlı olarak değil, bireylerin yarattığı ve ifade ettiği şekilde yapılandırılarak var olur. Bu sebeple deneysel,

sübjektif ve bireyseldir (Kaptan ve Korkmaz, 2001, s.41).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre bilgi pasif olarak alınamaz. Kişi, yeni bir bilgi aldığında onu kendisinde önceden var olan bilgileriyle karşılaştırdıktan sonra özümser. Yani; birey önceden var olan bilgilerin kapsam ve niteliklerini değiştirir ve yeni edinilen deneyimlerin gerektirdiklerine uygun davranır. Kişilerin önceki bilgileri aynı olmadığından dolayı yeni alınan bilgi kişiler tarafından farklı özümsemiş olur. Öğrencinin veya bireyin herhangi bir anda sahip olduğu bilgi birikimi yeni bir bilgiye veya uyarılara cevap vermede çok önemlidir. Öğrenci kendine özgü olarak bilgiyi oluşturur. Bu durum öğrenciyi etkin kılan bir süreçtir (Asan ve Güneş, 1999).

Öğrenmeyi verimli hale getirebilmek ve bu anlayışı yerleştirmek için oluşturulmuş pek çok strateji, yöntem ve teknik vardır. Bu yöntem ve tekniklerin içinde kalıcı öğrenmeler sağlayan ve yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını temel alan İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yönteminin diğer bir deyişle Kubaşık Öğrenme Yönteminin etkili bir yöntem olduğu ileri sürülebilir.

Öğrencileri doldurulacak bir vazo değil de tutuşturulacak bir meşale olarak gören yapılandırmacı yaklaşımda öğrencilere hazır bilgi yüklemek yerine, bilgiye ulaşmak için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak esastır. İşbirlikli öğrenme de bu konuda yapılandırmacı yaklaşımla bağdaşmakta ve bu becerileri kazandırabilmektedir (Bozkurt, Orhan, Keskin ve Mazi, 2008).

Hertz ve Lazarowitz'e göre 1980'li yıllarda popüler olmaya başlayan kubaşık öğrenme bu yöntemlerden biridir. Kubaşık öğrenmede öğretmen bazı durumlarda, sadece rehberlik etmek amacıyla sürece müdahale eder. Araştırma sonuçları kubaşık ortamlarda öğrenmenin sadece eğitimin amaçlarına ulaşmada yardımcı olmadığını göstermiştir (Akt. Tarım ve Akdeniz, 2003). Bu yöntemin, eğitim sistemimizin amaçlarına ulaşmasına katkı sağlamasının yanı sıra sosyal etkileşime olanak sağlayarak; öğrencilerin olumlu davranışlar kazanmasında etkili olduğu savunulabilir.

İşbirliğine Dayalı Öğrenme de denilen Kubaşık Öğrenme yöntemi ile ilgili araştırmacılar tarafından çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. İşbirliğine Dayalı Öğretim, paylaşma ve uzlaşma ilkelerine dayandığı için, katılımcı ve çoğulcu özellikler gösteren demokratik bir yaklaşımdır (Aydın, 1999).

İşbirlikli Öğrenmenin, etkin öğrenme yöntemlerinin temelindeki konuşma, dinleme, yazma ve yansımanın kullanıldığı, bilişsel ve duyuşsal öğrenme ürünleri üzerinde olumlu etkileri kanıtlanmıştır. İşbirliğine Dayalı Öğrenme; temelinde sosyal etkileşim olan, öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilen, zihinsel yeteneklerini kullanmasını sağlayan, kendi öğrenmesi ile ilgili kararlar almasına olanak veren, bir öğretim yöntemidir (Akt. Yıldız, 1999).

Vygotsky (1978)'e göre, aynı zamanda İşbirliğine Dayalı Öğrenme yaklaşımı bilişsel becerileri de geliştirir. Öğrenciler mevcut bilgi düzeyini geliştirmek için, bir konu hakkında kendilerinden daha fazla bilenlerle (yetişkin/akran) etkileşime geçerler. Öğrenciler arasındaki diyaloglar, onların öğrenmesi zor kavramları keşfetmesine, açıklamasına ve içselleştirmesine yardım eder (Akt. Almanza, 1997). Buna göre İşbirliğine Dayalı Öğretim bilişsel öğrenme ürünleri ve süreçleri üzerinde diğer yöntemlere göre daha etkilidir ve olumlu bir öğrenme çevresinin oluşmasını sağlamaktadır (Açıkgöz, 2003).

İşbirliğine Dayalı Öğrenme, öğrencilerin grup içinde ancak yarışmacı değil işbirlikli bir ortamda öğrenmelerini öngörmektedir. Bu yaklaşımda öğrenciler ortak bir amaca ulaşmak için birlikte çalışırlar. Birlikte çalışmanın esası, birbirinden daha iyi olmak değil; birbirleriyle daha iyiyi yapmaktır (Bacanlı, 2001).

İşbirliğine Dayalı Öğrenmede grup üyelerinin sosyal beceri ve yetenekleri de önem kazanmaktadır. Kişiler sosyal yeteneklerini kullanmaları yönünde güdülenmeli, öğrenmenin başarısının bu şarta da bağlı olduğu hususunda uyarılmalıdırlar. Liderlik ve iletişim yetenekleri bu süreçte oldukça önemlidir (Johnson ve Johnson 1990).

İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin en önemli özelliği öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda küçük gruplar halinde birbirinin öğrenmesine yardım ederek çalışmalarınıdır. Bu özelliği ile İşbirliğine Dayalı Öğrenme bazı sınıflarda uygulanan "Küme Çalışması" adı verilen yöntemle benzer. Çünkü bu öğrenmede bir grup çalışmasıdır. Ancak her grup çalışması İşbirliğine Dayalı bir öğrenme değildir (Karagöz ve Çivi, 1997).

Kubaşık öğrenmeyi, diğer küçük grup çalışmalarından ayıran en önemli özellik; grup çalışmasının grup üyelerinin işbirliği yapmalarını sağlayacak biçimde yapılandırılmasıdır (Yıldız, 1999).

Kubaşık öğrenme, öğrencilerin birbirleriyle iletişimlerine olanak sağladığı için öğretim ortamlarında sıkça kullanılan ve önerilen bir yöntemdir. Kubaşık öğrenme öğrencilerin birbirleri ile sürekli iletişim içinde olmalarını sağlar ve işbirliği yaparak birbirlerinin öğrenmeleri için uygun öğrenme ortamları yaratır. Bunun sonucunda öğrenciler hem sınıfın hem de toplumun etkin bir üyesi olurlar.

İletişim kurma, işbirliği, takım çalışması, uzlaşma, sorumluluk bilinci ve sosyal beceriler gibi öğrenmenin toplumsal boyutuna büyük önem veren İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemi, öğrencilerin psiko-sosyal gelişimlerine ve duyuşsal özelliklerine önemli katkılarda bulunmaktadır (Senemoğlu, 2003).

Kendi kararlarını dile getirebilen, bilgiyi araştıran, sorgulayan, benlik saygısı yüksek bireyleri topluma kazandırmak eğitim sistemimizin amaçlarından biridir. Bu amaçların gerçekleşmesine yardımcı olan derslerin başında Sosyal Bilgiler dersi sayılabilir.

2005–2006 öğretim yılında uygulanmaya başlayan Sosyal Bilgiler Programında, Sosyal Bilgiler; bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi olarak tanımlanmıştır (MEB, 2005).

İnsanın yaşadığı topluma, kültüre ve çevreye olan ilgisini çekmek için Sosyal Bilgiler dersinin etkili ve verimli biçimde işlenmesi gerekmektedir. Bilginin öğrenen tarafından etkin olarak yapılandırıldığını söyleyen yapılandırmacılık yaklaşımı, eğitim ve öğrenmeye farklı bir bakış açısı sunmaktadır. Yapılandırmacılık yaklaşımında kullanılan yöntemlerden biri olan İşbirlikli Öğrenme ile etkileşimli ortamlar oluşturularak, öğrenme zevkli, heyecanlı ve kalıcı hale getirilmektedir.

Sosyal Bilgiler dersi, mihver ders olduğu için ilköğretimde en etkili derslerden biridir. Bu yüzden, Sosyal Bilgiler öğretimi ile ilgili çalışmaların önemi oldukça artmıştır. Sosyal Bilgiler dersinin anlaşılmasını ve kalıcılığını sağlamak için çeşitli yöntem ve tekniklerden yararlanılmalıdır. İşbirlikli Öğrenme öğrencilerin, etkileşim içinde olmalarının yanı sıra kazanımların kalıcılığını sağlamakta da büyük fırsatlar sunar.

Sosyal Bilgiler dersinin amacı, etkin vatandaşlar yetiştirerek onları toplumsallaştırmaktır. Hayırsever (2001), bireyin toplumsallaşmasını sağlayan eğitim sürecini, bir tür grup işi olarak tanımlamıştır. Grup içindeki çalışmalar, çocukların sosyalleşmesine yardım ederek, onların benlik saygısını olgun bir hale getirir. Bu nedenle, Sosyal Bilgiler öğretiminde grup çalışmalarına yer vermenin öğretim sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Grup çalışmaları içerisinde MEB 'nın öngördüğü "küme çalışması" ve etkililiği gittikçe artan "kubaşık öğrenme" grup çalışmaları içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Geleneksel küme çalışması ve kubaşık öğrenme aşağıda açıklanmaktadır.

Geleneksel Küme Çalışması

Pollard ve Triggs (1997)'e göre öğretim etkinliklerinde önemli bir yere sahip olan küme çalışması, öğrencilerin belli bir konu üzerinde, iki ya da daha fazla kişiden meydana gelen grupta belirli amaçları gerçekleştirmek için yaptıkları etkinliklerdir. Küme çalışması, öğrencilerin öğrenmelerini desteklemenin yanında öğretmenlere, öğrencileri izleme şansı vererek onları rahat yönlendirmelerine ve desteklemelerine olanak sağlamaktadır (Akt. Kılıç, 2006).

Kubaşık Öğrenme (İşbirliğine Dayalı Öğrenme)

Öğrencilerin, sınıf ortamında küçük karma kümeler oluşturarak, ortak bir amaç doğrultusunda, akademik bir konuda birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı oldukları, genelde küme başarısının değişik yollarla ödüllendirildiği bir öğrenme yaklaşımı olarak tanımlanabilir. Kubaşık öğrenmenin, özellikle ilk ve ortaöğretim düzeylerinde, öğrencilerin akademik başarıları ile diğer duyuşsal, toplumsal (tutum, benlik saygısı, arkadaşlık ilişkileri vb.) çıktıları üzerindeki araştırmalarla belirlenen olumlu etkileri, kubaşık öğrenmeye olan ilgiyi son yıllarda oldukça artırmıştır (Gömleksiz,1997).

Geleneksel küme çalışması ve kubaşık öğrenme (İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yaklaşımı) arasındaki farklar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. *Geleneksel Küme Çalışması ve Kubaşık Öğrenme Arasındaki Farklar*

Kubaşık Öğrenme	Geleneksel Küme
Amaçlar, öğrencilerin kendi ve küme arkadaşlarının yeterlikleriyle ilgilenmelerini zorunlu kılacak biçimde yapılandırılır.	Amaçlar, nadiren öğrencilerin birbirlerinin yeterlikleriyle ilgilenmelerini zorunlu kılacak biçimde yapılandırılır.
Kümelerde, açık bir bireysel sorumluluk vardır. Öğrenciler, birbirlerine ilerleme düzeyleriyle ilgili dönüt verirler.	Öğrenciler, küme çalışmasında paylaşımı sağlamak için yeterince bireysel sorumluluk duymazlar.
Yetenek ve kişilik özellikleri açısından karma (heterojen) kümeler oluşturulur.	Genelde benzeşik (homojen) üyelerden oluşur.
Üyeler birbirlerinin öğrenme sorumluluğunu taşır.	Üyeler, nadiren diğerlerinin öğrenmesi için sorumluluk duyar.
Öğrenciler, birbirlerini destekleyerek çalışırlar. Her üye öğrenene kadar destek devam eder.	Öğrenciler, büyük çoğunlukla tek başlarına çalışırlar.
Birlikte çalışmada gereksinim duyulan toplumsal beceriler (liderlik, iletişim, dürüstlük gibi) doğrudan öğretilir.	Bireyler arası ilişkiler ve küçük küme becerileri, genellikle yanlış biçimlendirilir.

Kubaşık öğrenme sistemi içinde pek çok teknik geliştirilmiştir. Bu teknikleri bilim adamları değişik açılardan farklı şekillerde sınıflandırmışlardır. Burada Johnson, Johnson ve Holubec (1992) tarafından yapılan sınıflandırmalar göz önüne alınmıştır. Johnson ve arkadaşları kümeleri oluşturma şekline göre, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış teknikler olarak ikiye ayırmışlardır.

Yapılandırılmamış Teknikler

- Köşeler
- Şekil oluşturma
- Grup tartışmaları
- İç ve dış çemberler

Yapılandırılmamış teknikler daha çok bir veya birkaç ders için geçici olarak kümelerin oluşturulması ile yalnızca bir tartışmanın veya bir ders süresinin sonuna kadar kullanılan tekniklerdir. Bir diğer ifade ile, öğretmen sadece kısa süreli amaca hizmet edecek şekilde kümeleri rastgele oluşturup dersi bu tekniklerden biri veya birkaçı ile işleyebilir.

Yapılandırılmış Teknikler

- a) Küme Destekli Bireyselleştirme Tekniği (KDB)
- b) Öğrenci Takımları-Başarı Bölümleri (ÖTB)
- c) Takım-Oyun-Turnuva (TOT)
- d) Birleştirme
- e) İkili Denetim Tekniği (İD)

Yapılandırılmış teknikler planlama yapılmadan, önceden materyaller hazırlanmadan, uygulama ve değerlendirme aşamaları önceden belirlenmeden uygulanabilecek teknikler değildir. O halde yapılandırılmış teknikler kullanılacaksa; kümeler daha önceden akademik, cinsiyet, etnik köken gibi değişkenler göz önüne alınarak heterojen olarak oluşturulmalıdır. Bu teknikle, dersin nasıl işleneceği önceden öğrencilere anlatılır. Yapılandırılmış tekniklerin uygulanması bir dersi ya da bir konuyu değil; uzun bir süreci içerir. Bu nedenle plan yapılmadan uygulanması olası değildir. Kullanılacak materyaller önceden belirlenir veya hazırlanır. Kümelerin ya da bireylerin neye göre değerlendirileceğine karar verilir.

Yapılandırılmış tekniklerden biri olan İkili Denetim tekniği; Matematik, Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen ve Teknoloji gibi derslerde, uygun konularda etkin bir şekilde kullanılabilir.

İkili Denetim Tekniği

Çalışma yapraklarının yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanıp; etkili bir şekilde kullanılabileceği tekniklerden biri de; İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemini temel alan İkili Denetim tekniğidir.

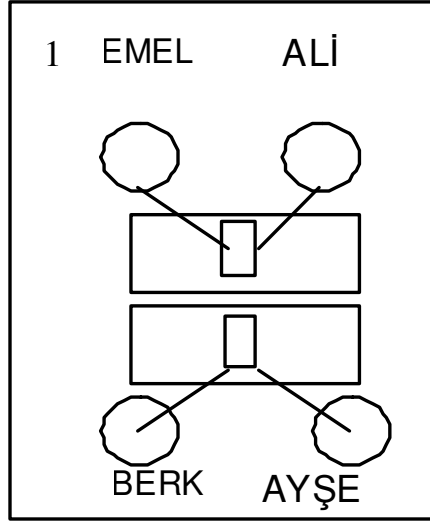
İkili Denetim öğrenenlerin birlikte çalıştığı, birbirlerinin öğrenmelerinden sorumlu oldukları, grup başarısını temel alan İşbirliğine Dayalı Öğrenme yaklaşımı

tekniklerindedir. İkili Denetim tekniğinin uygulanması aşamasında, çalışma kâğıtları önemli bir yere sahiptir. İki sütun halinde düzenlenen çalışma kâğıtları, iki öğrenenin birlikte ve birbirini denetleyerek çözecekleri biçimde özel olarak hazırlanmaktadır.

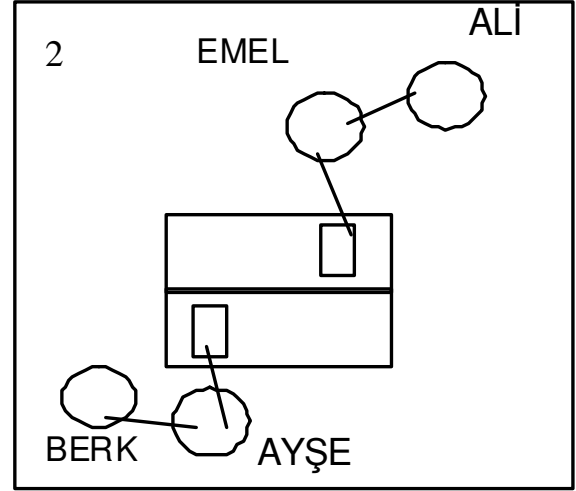
Bu teknikte öğrenciler, dörder kişilik kümelerde, önce ikişerli olarak ve birbirlerini denetleyerek çalışma yapraklarındaki soruları yanıtlamaktadırlar.

Çalışma yapraklarındaki sorular yanıtlandıktan sonra, karşılıklı ikişerli alt kümeler birbirlerinin yanıtlarını karşılaştırmaktadırlar. Öğrenciler hem ikişerli çalışırken, hem de ikişerli alt kümeler birbirlerinin yanıtlarını karşılaştırırken İkili Denetim söz konusu olmaktadır. İkili Denetim tekniği, derslik içinde uygulaması oldukça kolay bir tekniktir. Kümenin işleyiş şeması Şekil 1'de verilen örnekte sunulmuştur.

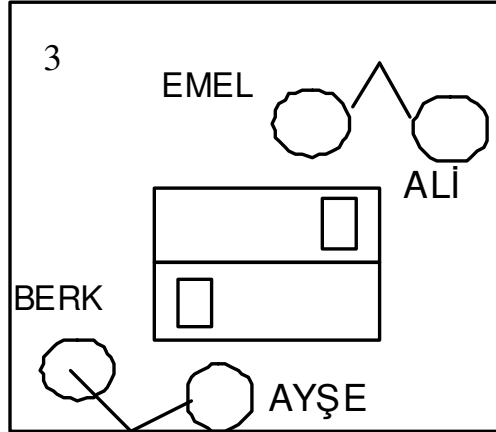
İKİLİ DENETİM İŞLEYİŞ ŞEMASI

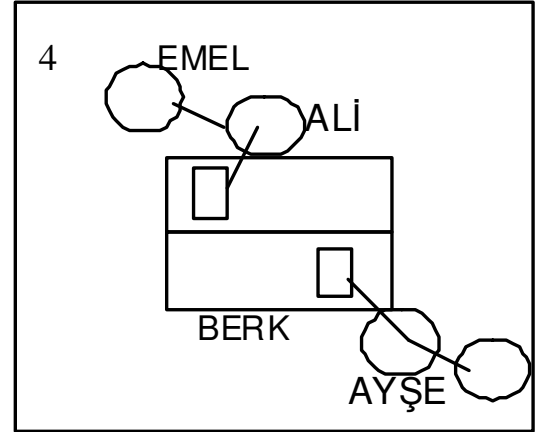
KÜMEYE ÇALIŞMA YAPRAKLARI ÖĞRETMEN TARAFINDAN DAĞITILIR.

EMEL İLE AYŞE ÇALIŞMA KÂĞITLARINDAKİ ETKİNLİKLERİ ÇÖZER. ALİ İLE BERK İSE ARKADAŞLARINI DENETLER.

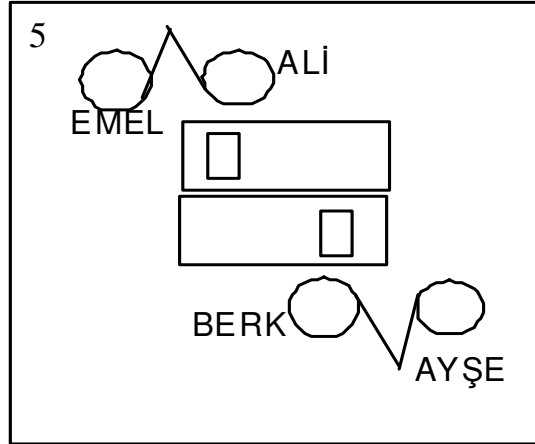

EMEL İLE AYŞE' NİN CEVAPLARI DOĞRU İSE; ALİ EMEL'İ, BERK AYŞE'Yİ KUTLAR.

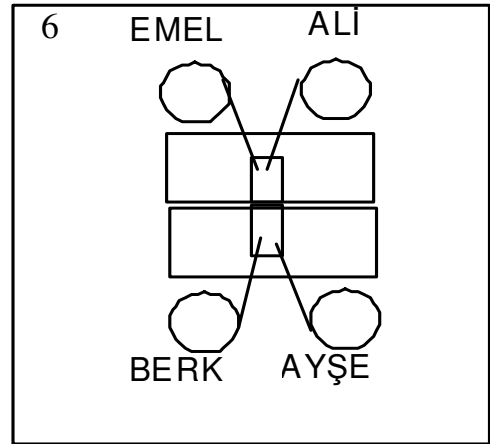

ALİ VE BERK DİĞER SÜTUNDAKİ ETKİNLİKLERİ ÇÖZERKEN BU SEFER EMEL VE AYŞE DENETLEME İŞİNİ ÜSTLENİR.

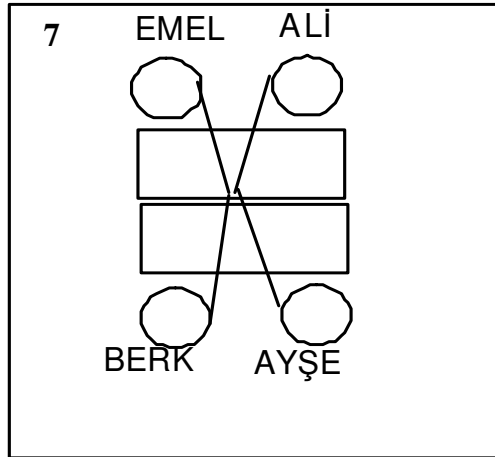
İKİLİ DENETİM İŞLEYİŞ ŞEMASI (DEVAM)

EĞER YANITLAR DOĞRUYSA;
EMEL ALİ'Yİ, AYŞE BERK'İ KUTLAR.

TÜM ETKİNLİKLER BİTTİKTEN
SONRA EMEL, ALİ, BERK VE
AYŞE BİRLİKTE SONUÇLARI
KONTROL EDERLER.

EĞER KARŞILAŞTIRDIKLARI
YANITLAR DOĞRUYSA;
BİRBİRLERİNİ KUTLARLAR.

NOT: Eğer, karşılaştırılan yanıtlar birbirinden farklı ise önce doğru yanıtta grup içinde çözüm aranır; çözüm bulunmadığında öğretmenden yardım istenir.

Şekil 1. Küme İşleyiş Şeması

Kagan (1992) tarafından geliştirilen, İkili Denetim tekniğinin temel bileşenleri takımlar, öğretmen anlatımı, çalışma yaprakları, konu sınavı ve başarı sertifikalarından oluşur. Aşağıda bu temel bileşenler ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

a) Takımlar: Cinsiyet, etnik grup ve akademik başarı açısından dörder kişilik heterojen gruplar oluşturulur. Takım içinde yan yana oturanlar bir çift oluşturur.

b) Öğretmen Anlatımı: Öğretmen o hafta anlatılacak konu veya konularla ilgili öncelikle tüm sınıfla konuyu işler. Bu aşamada öğrencilere konunun kavramsal temellerini verip birkaç örnek çözer.

c) Çalışma Yaprakları: Çalışma yaprakları iki sütundan oluşur. Her bir çifte bir tane olmak üzere, çalışma yaprakları dağıtılır. İlk kutucuğun birinci sorusunu çiftlerden biri yüksek sesle çözerken diğeri onu izler ve ona destek olur. Daha sonra çiftler rolleri değişir. Böylece sıra ile herkes kendi tarafındaki soruların tamamını çözer. Bütün sorular bittikten sonra birlikte çalışan çift kümedeki diğeri çift ile çalışma yapraklarını değiştirir, karşılıklı birbirlerinin kâğıtlarını kontrol ederler. Daha sonra her çifte bir tane olmak üzere çalışma yaprakları cevap anahtarı verilir.

d) Konu Sınavı: Ünite sonunda, kazanımları kapsayan konu sınavı yapılır. Öğrenciler sınava bireysel olarak katılır ve bu sınavdan aldıkları puanlara göre küme başarıları hesaplanır.

e) Başarı Sertifikaları: Öğrenciler bireysel olarak değil küme olarak değerlendirilir. Bireysel ilerleme puanları temel alınarak küme başarı puanları hesaplanır. Önceden belirlenen ölçütleri aşan kümelere küme başarı sertifikası verilir.

Başarı sertifikası örnekleri Ek- 2'de verilmiştir.

Araştırmanın Önemi

Öğretmenlerin kendi öğretim alışkanlıklarına benzeyen ancak çağdaş öğretim yaklaşımını temele alan İkili Denetim tekniğinin; öğretmenler açısından uygulanmasının kolay olması bu tekniğin önemini artırmaktadır. Her yaş grubundaki bireylere uygulanabilir olması İkili Denetim tekniğini üstün kılmaktadır.

Yapılandırmacılık temelli, İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemi tekniklerinden olan İkili Denetim; sosyal etkileşime fırsat verirken; öğrenenlerin birbirlerinin düşüncelerinden yararlanarak, yeni fikirler üretmesine de olanak sağlar.

Öğrenenlerin dörderli gruplara ayrılıp, içinde tekrar ikişerli olarak gruplaştığı ve birbirlerinin öğrenmelerini denetlemesiyle gerçekleştirilen bu teknik, özellikle Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler gibi derslerde kolayca uygulanabilmektedir. Teknik için hazırlanan; özel çalışma kâğıtları, başarılı küme sertifikaları, en iyi davranış gösteren küme sertifikası gibi öğrenenlerin eğlenirken öğrenmesini sağlayacak etkinlikler, dersin akıcılığını artıracaktır. Bu şekilde derse etkin olarak katılımı sağlayan İkili Denetim tekniği ile ilgili yapılmış sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu tekniğin etkililiği ve önemi anlaşılıp; yeni araştırmalara yer verilmelidir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, İkili Denetim tekniğinin Sosyal Bilgiler dersinde uygulanabilirliğine yönelik kanıt elde etmeye çalışılmıştır. Tekniğin, öğrencilerin akademik başarısını etkileyip etkilemediği ile ilgili bulgular ortaya koymak amaçlanmıştır.

Araştırmada kullanılan İkili Denetim tekniğine uygun materyallerin mevcut eğitim sistemine, sınıf öğretmenlerine, öğrencilerin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

İlköğretim 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan İkili Denetim tekniğinin akademik başarıya etkisi nedir?

Alt Problemler

1. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son test başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?
2. Deney grubu öğrencilerinin ön ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?
3. Kontrol grubu öğrencilerinin ön ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?
4. Deney grubu öğrencilerinin sürece ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. İşbirliğine Dayalı Öğretim yöntemi içinde yer alan tekniklerden sadece İkili Denetim tekniği kullanılmıştır.
2. Test edilecek beceriler, 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersi Yaşadığımız Yer ünitesi (3. Ünite) kazanımları ile sınırlıdır.
3. Araştırma, 2009 – 2010 Eğitim yılı Çankırı İli merkez İsmet İnönü İlköğretim Okulunun 4. sınıf C ve D şube öğrencileri ile sınırlıdır.

Sayıtlar

1. Deney grubunda derse giren öğretmen, 3. ünite boyunca İkili Denetim tekniği etkinliklerini; kontrol grubunda derse giren öğretmen ise MEB'in 4. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Klavuz kitabındaki etkinlikleri kullanmıştır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal temelleri ve konu ile ilgili araştırmalar yer almaktadır.

Kuramsal Çerçeve

Bu çalışmada, araştırmanın amacına uygun olarak günümüzün en yaygın eğitim anlayışı olan Yapılandırmacılık ve bunun içinde yer alan İşbirliğine Dayalı Öğrenme tekniklerinden olan İkili Denetim'in, Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarısı üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Sosyal Bilgiler

Geleneksel öğretim yaklaşımlarının yoğun olarak kullanıldığı derslerin başında Sosyal Bilgiler dersi gelir. İnsanı hayata hazırlayan bu dersin önemi kabullenilmiş ve yeni öğretim yaklaşımları bu derste de uygulanmaya başlanmıştır.

Sosyal Bilgiler, sosyal ve insanla ilgili diğer bilimlerin içerik ve yöntemlerinden yararlanarak, insanın fiziksel ve sosyal çevresiyle etkileşimini zaman boyutu içinde disiplinler arası bir yaklaşımla ele alan ve küreselleşen bir dünyada yaşamla ilgili temel demokratik değerlerle donatılmış, düşünen ve becerili demokratik vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir çalışma alanıdır (Doğanay, 2002).

Freeman ve Lestik (1988)'e göre, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinde çevreye, topluma ve insanlığa karşı görev ve sorumluluklarını öğrenmesi, toplumsal sorunlara çözüm getirebilmesi ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirmek amacıyla belli beceri ve davranışları kazanması hedeflenmektedir. Toplumsal önemine rağmen genelde Sosyal Bilgiler dersi ve özellikle bu ders içindeki tarih ve coğrafya konuları öğretmenler tarafından geleneksel yöntemlerle anlatılmaktadır. Alanın özelliğini dikkate almadıklarından ve dersi zenginleştirmediklerinden Sosyal Bilgiler dersini öğrenciler sıkıcı ve soyut bulmaktadırlar (Akt. Ulusoy ve Gülüm, 2009).

Sosyal Bilgiler dersini bu sıkıcı ve soyut durumdan kurtarmak için yapılandırmacı yaklaşımın öngördüğü ilkeler dikkate alınmalıdır. Öğrencinin temele alınması, derse katılımının sağlanması diğer bir ifade ile yaparak yaşayarak öğrenmesi, hem dersi somutlaştıracak hem de tek düzelikten kurtaracaktır.

Yapılandırmacı Yaklaşım

Geçen yüzyılda bilginin kazandırılması gerektiği düşüncesi hâkimdi. Bunun sonucu olarak öğrenci üretici ve etkin bir unsur olarak değil; edilgen ve alıcı bir konumda görülüyordu. Günümüzde ise bilgi "aranılan ve keşfedilen" bir şey olarak kabul edilmektedir. Bu durumda öğrenci verilen bilgileri belleyen bir kişi değildir. O, öğretimde etkin ve bilgiyi arayan, keşfeden bir özelliğe sahiptir. Bunun sonucu olarak artık öğretme yerine öğrenme ön plâna çıkmıştır. Diğer bir ifade ile öğretim, öğrenci merkezli bir hale gelmiştir (Aydın, 1993).

Birey kendisine aktarılan bilgileri aynen kabul etmek yerine bilgiyi yorumlayarak, sorgulayarak ve araştırarak anlamın yapılandırılması sürecine etkin olarak katılmalıdır. Öğrenilen bilgilerin uygulanabilmesi, bilginin kalıcı olması açısından bir avantajdır. Günümüzde, öğrencilerin derslere etkin katılmalarına olanak sağlamayan öğretim yöntemlerini kullanmak yerine, öğrencileri mümkün olduğunca yapılan etkinliğin içine katmak eğitimciler tarafından tercih edilmektedir (Aydın ve Balım, 2005, s.150).

Öğrenciyi merkeze alan yapılandırmacı yaklaşım bilginin aktarılmasından daha çok bilgiye nasıl ulaşılacağı ile ilgilenir. Amaç öğrencinin bilgiyi ezberlemekten daha ileriye gitmesini; yani bilgi üretmesini sağlamaktır.

Yapılandırmacı yaklaşımda öğrencinin öğrenmeyi öğrenmesi, kapasitesini sonuna kadar geliştirmesi, bilgiye ulaşması, kullanması, toplum yaşamına etkin katılımı, bağımsız olması, yaşamına ve geleceğine yön vermesi beklenmektedir (Akt. Güneş, 2007).

Geleceğin dünyasına yön verebilecek bireylerin sahip olması gereken problem çözme, etkin öğrenme, derinlemesine düşünme becerileri, çoğunlukla öğretmenin kürsüye geçerek dakikalarca konuştuğu ve öğrencilerden tekrarlamalarını istediği, ezbere dayalı geleneksel eğitim yöntemleriyle geliştirilemez. Bilgi ve teknoloji

dünyası bilgiyi yalnızca öğrenen değil, öğrendiğini sorgulayan, uygulayan ve aynı zamanda yeni bilgiler de üreten öğrenciler beklemektedir (Yavuz, 2005).

Bireyin öğrenme deneyimine kattığı bilgi ve becerilerin önemini vurgulayan; yeni bilginin yapılandırılmasını, geçmiş bilgilerin, yeni bilgilerin ve öğrenmeye hazır oluşun bir bileşimi olan ve bunun yanında insanların kendi deneyimleri ve düşünceleri sonucunda kendi bilgilerini ve zihinsel modellerini oluşturmaları şeklinde ifade edebileceğimiz yapılandırmacı yaklaşımda bunları desteklemektedir (Titiz, 2005).

Yapılandırmacılık bilginin doğası ile ilgili bir kavram olarak ortaya çıkmış ve bu kuram son dönemlerde birçok nedene bağlı olarak ilgi görmektedir. Özellikle geleneksel sınıf ortamında öğrenme, ezbere ve bilginin tekrarına dayanır; oysa yapılandırmacılıkta bilginin transferi, yeniden yapılandırılması söz konusudur. Diğer bir anlatımla, öğrenilmiş bilgiyi yeni bir duruma çevirebilmek ve uygulayabilmek önemlidir (Demirel, 2004, s. 233).

Öğrencilerin daha önceki deneyimlerinden ve önbilgilerinden yararlanarak yeni karşılaştıkları durumlara anlam verebileceklerini ve onları özümleyebileceklerini savunan yapılandırmacı yaklaşıma göre öğretmenin rolü; öğrencilerin zihinsel yapılarının oluşmasına rehberlik etmek ve anlama kabiliyetlerinin gelişmesine uygun öğrenme etkinliklerini düzenlemektir. Öğretmen, öğrencinin dikkatini çekmek amacıyla bilgiyi kavramsal problemler ve sorular çerçevesinde organize eder. Öğrencilerin yeni görüşler oluşturmalarında ve bu görüşlerini daha önceki bilgilerine bağlamalarında öğretmen yardımcı olur. Etkinlikler, öğrenci merkezlidir. Öğrenciler kendi sorularını sormaya, kendi deneylerini yapmaya ve kendi sonuçlarına varmaya özendirilir. Böylece öğrenciler kendi öğrenmelerini kendileri oluştururlar (Asan ve Güneş, 1999).

Yapılandırmacı yaklaşıma göre; öğrenme, araştırma ve keşfin sonucudur. Öğrenme yaşantısı boyunca yeni bir yapının oluşması veya mevcut yapının genişlemesi bireyin önceki yaşantılarına bağlı olarak gerçekleşir. Öğretmenler, okullarda bu yapıların oluşması için uygun öğrenme ortamlarını düzenlerler. Yapılandırmacı bir sınıfta öğrenciler, neler öğrendiklerini önceki bildiklerine bağlı olarak dile getirirler. Değerlendirmeler süreç içinde gerçekleştiğinden, yapıları hakkında sürekli dönüt alırlar. Öğrenmeler, gerçek dünyaya benzeyen/ onu yansıtan ortamlarda gerçekleşir.

Okullardaki öğrenme ortamlarını oluşturan geleneksel sınıf ve yapılandırmacı sınıfın özellikleri Tablo 2'de karşılaştırılmalı olarak verilmiştir (Akt. Savaş, 2007).

Tablo 2. *Geleneksel ve Yapılandırmacı Sınıfın Özellikleri*

Geleneksel Sınıf	Yapılandırmacı Sınıf
Temel becerilerin vurgulandığı bir bütünün parçası olarak program başlar.	Program giderek genişleyen bir bütünün parçası olarak başlar ve temel kavramlara vurgu yapar.
Programın sıkı sıkıya takibi önemlidir.	Öğrencilerin soruları ve ilgileri dikkate alınır.
Temel materyaller ders kitabı ve yardımcı kitaptır.	Yönlendirilmiş materyaller ve birincil kaynaklar kullanılır.
Öğrenme, tekrar üzerine temellenir.	Öğrenme, öğrencilerin var olan yapıları üzerinde karşılıklı etkileşim sonucu inşa edilir.
Öğretmen, alıcı durumda olan öğrencilere bilgi aktaran kimsedir.	Öğretmen, öğrencilerin kendi yapılarının oluşumuna yardım eden kimsedir.
Öğretmen gücünü otoriteden alan yöneticidir.	Öğretmen, öğrencileri ile etkileşime giren görüşmeci kişidir.
Değerlendirme, doğru yanıtları isteyen testlerle gerçekleştirilir.	Değerlendirme, öğrencilerin gözlem ve bilgilerini içeren çalışmalar ve testleri içerir. Süreç değerlendirme; ürün değerlendirme kadar önemlidir.
Bilgi, durağan olarak görülür.	Bilgi, dinamik olarak görülür.
Öğrenciler öncelikle bireysel olarak çalışır.	Öğrenciler öncelikle grup halinde çalışır.

Basque (1999), Labédie ve Guy (2001) ve Güneş (2007)'ye göre; yapılandırıcı yaklaşımda, öğrenci kendine aktarılan bilgileri pasif biçimde alarak olduğu gibi zihnine yerleştirmez. Öğrenci etkin çabalarıyla ve çevresiyle etkileşerek öğrenir. Öğrenci araştırma, sorgulama, sorun çözme gibi etkinliklerle bilgiyi etkin biçimde alır, işler, ön bilgileriyle bağ kurar, kendi yorumlarını katar ve zihnine yerleştirir. Öğrenci kendi etkin çabalarıyla öğrenir, kimse ona öğretmez. Öğrenen, öğrencidir. Kimse onun yerini tutamaz. Öğrenmenin kontrolü öğrencidedir. Öğrenmeye ilişkin kararlarını kendisi alır. Öğrenmeye, öğretmeniyle birlikte yön verir (Akt. Güneş, 2007).

Yapılandırıcı yaklaşıma göre, öğrenciler etkileşerek öğrenir. Etkileşim yoluyla zihinsel süreçlerini ve becerilerini geliştirir, karşılaştırır, iletişim kurar, kendini ifade eder. Bu nedenle işbirlikli öğrenmeye ağırlık verilmelidir. Öğretmenin, öğrenciler arasında işbirliğini gerçekleştirmek için gerekli çalışmalar yapması gereklidir (Güneş, 2007).

Yapılandırmacı öğrenme sürecinde öğrencilere yaşantı zenginliği sağlanmalıdır. Bunun için de bu süreçte farklı strateji, yöntem ve teknikler kullanılmalıdır. Bu strateji, yöntem ve teknikler: buluş, araştırma-inceleme, işbirlikli öğrenme, drama, proje temelli öğrenme, problem çözme, beyin fırtınası, etkin öğrenme, bilgisayar destekli öğretim, altı şapkalı düşünme olarak ifade edilebilir.

İşbirliğine Dayalı Öğrenme

Öğretme-öğrenme sürecinde öğrencinin derse etkin katılımını sağlayan yöntem ve tekniklere yer verildiğinde öğrenciler daha iyi ve hızlı öğrenmekte, hatırlamakta ve yaptığı işten zevk almaktadır. İşbirlikli öğrenme de öğrencinin derse etkin katılımına olanak veren tekniklerden biridir. Teorik ve uygulamalı araştırmaların bir ürünü olan İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemi sosyal ilişkiler, grup dinamiği, öğrenme ve öğretme alanlarında yapılan uzun bir bilimsel çalışmanın sonucunda ortaya çıkmıştır. İşbirliğine Dayalı öğrenme ile onun özellikleri, işbirlikli öğrenmenin farklı içerik, konu ve öğrenci gruplarına uygulanabilirliği üzerinde yapılan araştırmalar, eğitimde sistematik araştırmaların en etkili ve verimli alanlarından birini kapsamaktadır (Oral, 2000).

İşbirlikli Öğrenme değişik yetenek, cinsiyet, ırk ve sosyal beceri düzeylerinden gelen öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda küçük gruplar halinde çalışarak ve birbirlerinin öğrenmesine yardım ederek öğrenmeyi gerçekleştirmeleri sürecidir (Akt. Yıldız, 1999).

Yapılandırmacı Öğrenme yaklaşımı yöntemlerinden biri olan İşbirliğine Dayalı öğrenmede amaç, olumlu etkileşimler sonucu bilgiyi birlikte inşa etmektir. Birbirinden farklı yeteneklere ve öğrenme biçimlerine sahip olan öğrencilerden oluşan grup birlikte ortak bir amaç için çalışır. Öğrenciler, düşüncelerini paylaşırlar. Birbirlerine destek olurlar, yardım ve pekiştirmede bulunurlar.

Her öğrenme yönteminin kendine özgü ilkeleri veya özellikleri olduğu gibi İşbirliğine Dayalı Öğrenme yönteminin de kendine özgü ilkeleri bulunmaktadır. İşbirliğine Dayalı öğrenmenin ilkeleri şu şekilde sınıflandırılmaktadır (Açıkgöz, 2007; Çaycı, Demir, M. K., Başaran ve Demir, M., 2007; Ekinci, 2007; Sönmez, 2005).

Bireysel Sorumluluk: Grubun her üyesinin bilgi, beceri ve davranış bakımından güçlü bireyler olması ve kapasiteleri ölçüsünde grubun amaçlarının gerçekleşmesine katkıda bulunmasıdır. Her bireyin, farklı görev ve sorumluluklara sahip olma durumudur.

Yüz Yüze Etkileşim: Grup üyelerinin birbirini cesaretlendirmesi, desteklemesi, yardım etmesi, fikirlerin tartışılması, sorumluluk gibi kavramların öneminin vurgulanmasıdır.

Fiziksel Hareketlilik ve Psikolojik Duyarlılık: Öğretmenin çok yönlü ve samimi bir iletişim ile sınıfta sürekli gezerek, yardım ve yönlendirme ihtiyacı olan grupları ve bireyleri bulma, görebilme ve onlara zamanında ulaşabilmesidir.

Eşit Başarı Fırsatı: Grupta yer alan her üyenin, arkadaşları başaramadan başarılı olamayacağını bilmesi, bu bilinçle arkadaşlarına yardım etmesi ve başarı durumuna bakılmaksızın herkesin eşit çaba göstermesinin sağlanmasıdır.

Grubun Kendini Değerlendirmesi: Grup üyelerinin, bireysel ve grup amaçlarına ulaşma düzeylerini değerlendirmesini ve birlikte çalışma becerilerini geliştirilerek devam ettirilmesini ifade etmektedir.

Karma (Heterojen) Gruplama: İşbirliğine dayalı öğrenme başarısı üzerinde grupların; başarı, yetenek, cinsiyet, ırk, etnik köken, tutum ve kişilik özellikleri açısından heterojen yapıda oluşmasını belirten bir ilkedir.

Destekleyici Denetim: Öğretmenin, çalışmalar sırasında gözlem yapması, uygun dönütler vererek öğrencilerin bireysel veya grup sorunlarını yine kendilerinin çözebileceği şekilde süreci yönlendirmesini gerektiren bir ilkedir.

Sosyal Beceriler: Sosyal becerilerin kullanılması, üyelerin birbirini yeterince tanınması ve birbirlerine destek vermesi üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Öğrenme Ortamı: Sınıf ortamının, öğrencilerin grup etkinliklerine katılımını ve yoğunlaşmasını arttıracak şekilde düzenlenmesini, ısı, ışık, renk düzeni vb. fiziksel öğelerin öğrenci ve yöneme uygunluğudur.

Pozitif Dayanışma: İşbirliğine Dayalı öğrenmenin özünü oluşturan bu ilke, gruptaki bireylerin birbirlerinin öğrenmesindeki sorumluluğunun, grup başarısının ve pozitif dayanışmanın ön planda tutulmasıdır.

Planlama: Öğrenci ve öğretim ortamıyla ilgili ayrıntılı bilgi toplanarak etkinliklerin bu bilgilere göre düzenlenmesini vurgulamaktadır.

Değerlendirme: İşbirlikli Öğrenme yönteminde bireysel ve grup değerlendirme yöntemlerinin her ikisinin de kullanılmasını vurgulayan bir ilkedir.

Grup Amaçları: Bu ilke İşbirliğine Dayalı öğrenmede öğrencilerin grup amacı doğrultusunda çalışmalarına dikkat çekmektedir.

Olumlu Bağımlılık: 'Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için' anlayışını ifade etmektedir. Bireyin kendi başına başarıyı elde edemeyeceğinin vurgulanmasıdır.

Johnson R.T (2000)'ye göre İşbirlikli Öğrenme; öğrencilerin kişisel olarak kendi öğrenmelerini ve birbirlerinin öğrenmelerini arttırmaya yönelik olarak ortak bir hedef doğrultusunda birlikte çalışması amacıyla küçük grupların eğitici amaçla kullanılmasıdır. Oluşturulan gruplar iki-beş kişilik olup heterojendir, grup üyeleri; yetenek, kişilik özellikleri, cinsiyet, akademik başarı, sosyal beceriler gibi alanlarda

birbirlerinden farklı yapıdadırlar. İşbirlikli Öğrenme kuramı temelini üç farklı teoriden almaktadır. Bunlar;

- Sosyal Bağlılık Teorisi,
- Bilişsel Gelişim Teorisi,
- Davranışçı Öğrenme Teorisi' dir.

Bu teoriler arasında temelde önemli farklılıklar bulunmaktadır. Sosyal Bağlılık Teorisi bireyler arasında ne olduğuyla ilgilenirken, Bilişsel Gelişim Teorisi bireyin kendi içinde (zihninde) ne olduğuyla ilgilenir. Davranışçı Öğrenme Teorisi ise işbirlikli çabaların bireylerin grup ödülleri elde etmek için dıştan gelen güdülenme ile güçlendirildiklerini varsayar (Akt. Bağcı, N. 2003).

Artzt ve Newman'a (1990) göre, İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemi, bir takım olarak bir problemi bir arada çözmeye çalışan veya ortak bir amacı başaran öğrenmekte olan kimselerin oluşturduğu küçük bir gruptur. Johnson, Johnson ve Johnson Holubec (1994), ise İşbirliğine Dayalı öğrenmeyi paylaşılan amaçları bir arada başarmaya çalışmak olarak tanımlar. (Akt. Regnier, J. 2009. s.12).

İşbirlikli Öğretim yöntemi, grupla öğretim teknikleri içinde yer almaktadır. Bu yöntem; deneysel modele dayanan, öğrenci merkezli olup içsel güdülemeyi esas alan, problem çözme ve eleştirel düşünme gücünü pekiştiren, öğrencilerin kendilerine ve diğer arkadaşlarına ilişkin olumlu imaj geliştirmelerine yardımcı olan küçük öğrenci grupları içinde öğrenmenin sağlandığı bir tür öğrenme yöntemidir (Kohonen, 1992; Gömleksiz, 1993).

İşbirlikli Öğrenmenin uygulanması aşamasında dikkat edilmesi gereken önemli hususlar bulunmaktadır. Sönmez (1994)'e göre bu hususlar 6 basamaktan oluşmaktadır:

1. Hedefleri saptama
2. Kaynaklarla öğrenciye bilgi sunma
3. Bir konuda çalışılarak öğrencilerden küçük grup oluşturma
4. Gruba belirlenen konu üzerinde çalışması için, belli bir zaman verme ve onların takım halinde çalışmalarına yardım etme
5. Sonuçları değerlendirme
6. Hem bireyin, hem de grubun erişisini (son test ile ön test puanları arasındaki fark) kavramadır.

İşbirliğine Dayalı Öğrenme, klasik grup çalışmasına benzesede her grup çalışması İşbirlikli Öğrenme değildir. Bir grup çalışmasının İşbirlikli Öğrenme olabilmesi için gruptaki öğrencilerden beklenen, hem kendilerinin hem de diğer üyelerinin öğrenmesini en üst seviyeye çıkarmaya çalışmalarıdır. İşbirlikli Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için bir gruptaki öğrencilerin birbirinden bağımsız olarak işin bir kısmını yapmaktan ziyade birbirleriyle etkileşerek birbirine yardımcı olması ve ortak bir çalışma ortaya koyması gerekmektedir. Küçükahmet (1997), öğrenciler yalnız işittikleri şeyleri kolay unutmaktadırlar. Oysa bizzat katıldıkları bir eğitim etkinliği onların konuyu daha iyi anlamalarına ve kolay unutmamalarına yardım etmektedir (Akt. Sönmez, 2005, s.16).

Rekabet ortamı yaratan öğrenme yöntemlerinde, öğrenciler ya kazanmayı ya da kaybetmeyi kabullenirler. Bu öğrenme biçiminde diğer öğrenciler düşman gibi görülür. Yalnız bir ya da birkaç öğrencinin kazanabileceği, amaca ulaşmak için öğrencilerin birbirini engellediği bir öğrenme biçimidir ve öğrenciler arasında sürekli bir karşılaştırma söz konusudur. Burada öğrenciler çok çalışıp diğer arkadaşlarından daha fazla doğru yaptıkları zaman başarılı olurlar. Rekabet ortamı yaratan öğrenme yöntemlerinde olumsuz bağımlılık vardır (Gömlüksiz, 1997,s.2). İşbirliğine Dayalı Öğrenmede dayanışma ve işbirliği içinde çalışmak temel alındığından olumlu bağımlılık gelişir.

İşbirliğine Dayalı Öğrenme tekniklerini diğer öğrenme tekniklerinden ayıran başlıca özellikleri Johnson ve Johnson (1987) şöyle sıralamışlardır:

1. İşbirliği yaparak çalışmaları beklenen gruplarda üyeler arasında olumlu dayanışma vardır. Hedefler ve görevler belirlenmiştir, böylece öğrenciler grubun diğer üyelerinin çalışmalarına da dikkat gösterirler.
2. İşbirliği içerisinde olan gruplarda üyelerin kendi üzerlerine aldıkları ve bireysel olarak yükledikleri sorumlulukları vardır. Öğrenciler bu sorumlulukları konusunda takım olarak değerlendirilmelerinin yanında, tek tek bireysel olarak değerlendirilirler. Böylece bütün üyeler, takımında kime yardım ya da destek verilmesi gerektiğini öğrenirler. Küçük gruplarda ise öğrencilerin bireysel sorumluluk ve değerlendirilmeleri söz konusu değildir.

3) İşbirliğine Dayalı Öğretim yönteminin esaslarına göre oluşturulmuş takımlarda takım üyeleri yetenek, cinsiyet, başarı ve kişisel özellikleri açısından heterojen olarak belirlenirken; geleneksel grupların oluşturulmasında çoğu zaman üyelerin bu özelliklerine dikkat edilmez.

4) İşbirliği içinde olan gruplarda bütün üyeler liderlik görevini paylaşırlar. Geleneksel gruplarda ise lider öğretmen tarafından seçilir ve bütün gruptan sorumlu olur.

5) İşbirliğine dayalı olarak oluşturulmuş takımlardaki tüm üyeler takımın öğrenme ve başarısından sorumludurlar. Her bir üyenin grup üretimine katkısı, başarısı veya başarısızlığı takım ve takımın içerisindeki tüm bireyler tarafından paylaşılmaktadır. Takım üyelerinden kendilerine verilmiş ödevi yerine getirmek için birbirlerine yardım etmesi, yol göstermesi ve destek olması beklenmektedir.

6) İşbirliği içindeki gruplarda öğrencilerin amaçları her üyenin öğrenmesini en üst düzeye çıkarmak ve üyeler arasında iyi çalışma ilişkilerini korumaktır.

7) İşbirliği yaparak çalışan gruplarda sosyal ve kişiler arası ilişkilerdeki beceriler ve beraber çalışmanın gereği öğrencilere doğrudan öğretilmektedir. Geleneksel gruplarda kişiler arası ilişkilerde ve küçük grup çalışmalarında gerekli olan becerilerin üyelerde var olduğu kabul edilir.

8) İşbirliğine Dayalı Öğretim yöntemlerinin uygulandığı gruplarda öğretmen gözlem yaparak grupta işbirliği içerisinde çalışırken ortaya çıkan problemleri analiz eder ve her gruba görevlerini ne şekilde yerine getirmeleri konusunda rehber olur. Geleneksel gruplarda öğretmenin gözlem yapması, yol göstermesi çok enderdir (Akt. Sünbül, 1996).

Öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda çalışması, grup dinamiğinin oluşmasına neden olur. Bu da bireylerin tek başına sonuca ulaşmalarından çok gruptaki diğer bireylerin katkısını alarak daha nitelikli bir ürün ortaya koymalarını sağlar (İflazoğlu, 2003, s. 33).

Webb (1985), Young and Young (1999), Chiu (2000), İşbirlikli Öğrenme yöntemi içerisinde grup elemanlarının birbirine soru sorma, tartışma ve not alma taktiklerinin

sıkça kullanıldığını tespit etmişler; birlikte birbirlerini ünite sınavı, yarışma ya da konulara hazırlanma aşamalarında motive ettiklerini de saptamışlardır. Bu etkinliklerin öğrenmede kalıcılığı artırdığı ve anlamlı öğrenmelerin meydana gelmesinde etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca İşbirlikli Öğrenme metodu içerisinde birkaç tane öğretim yönteminin kullanıldığı gözlenebilmektedir. Bu yöntemlerin grup elemanlarının farkında olmadan kullandıkları rahatlıkla ifade edilebilir (Akt. Doymuş, Şimşek ve Şimşek, 2005 s. 63).

Hythecker, Dansereau ve Rocklin (1988), Qin, Johnson ve Johnson (1995) ve Webb (1989), İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin, öğrenenleri düşündürmeye ve yaratıcılığa yönlendiren yönlerinin olduğunu saptamışlardır:

1. Bütün sınıfla uygulanan bu öğrenme yaklaşımında öğrenciler, fikirlerini konuşmak ve tartışmak için fırsat bulur. Bu etkileşim onların fikirlerini yeniden yapılandırması için cesaretlendirir. Örneğin; onlar problemi özetleyebilir, ayrıntı katabilir, örnekleyebilir, açıklayabilir ve savunabilirler.
2. Gruplarda çalışarak, öğrenciler, akranlarının, nasıl düşündüğünü ve yeni fikirleri nasıl yarattığını görür. Bu sürece tanıklık etmek, faydalı modellerden yararlanma imkânı sağlayabilir.
3. İşbirliği içinde çalışan gruplar aralarındaki olumlu bağlılığı yakalayabilirlerse; destekleyici atmosfer sonucunda yeni fikirleri kolayca denerler.
4. İşbirlikli Öğrenmede oluşturulan heterojen gruplar sayesinde farklı görüş açıları keşfedilir. Bu durumda yeni fikirlerin ortaya çıkmasına fayda sağlayabilir.
5. İşbirlikli Öğrenmenin belki de en önemli özelliği, öğrencinin kendi düşüncelerini keşfedip; üzerine yeni düşünceler oluşturmasıdır (Akt. Tan, Gallo, Jacobs ve Lee, 1999).

İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin amacı, gruptaki her üyeyi her yönden güçlü bir birey haline getirmektir. İşbirlikli Öğretim yöntemlerini diğer öğretim yöntemlerinden ayırt eden anahtar özellik, öğrenciler arasındaki etkileşimdir. Çünkü İşbirlikli Öğrenmenin en temel unsurlarından birisi kişiler arası etkileşim ve küçük grup becerileridir. Bu bağlamda çocukların sosyal becerileri öğrenmesi ön plana çıkan bir hedeftir.

Çünkü sosyal beceriler, grup dinamiği ve başarısı için anahtar rol oynamaktadır (Johnson, Johnson ve Holubec, 1994; Johnson, Johnson ve Smith, 1991).

Cristison (1990), İşbirliğine Dayalı Öğrenme yönteminin dayandığı temel sayılıları aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

1. İş birliğine dayalı beceriler öğrenilebilir. Öğrenciler gruplara ayrılır ayrılmaz işbirlikli tutumu otomatik olarak kazanamazlar; ancak bununla ilgili beceriler kolayca öğretilir.
2. Sınıfın fiziksel düzeni işbirlikli çalışmayı etkiler. Öğrenciler grup oluşturup birbirleriyle işbirliği yapmaktan, yüz yüze iletişim kurmaktan ve karşılıklı konuşmaktan zevk alırlar.
3. Grup üyelerinin birbirine katkısı ve grup dinamiği grup çalışmalarında önemlidir. Grup üyelerinin kimi sorumlulukları paylaşması önemlidir. Birbirlerine yardımcı olmalarını öğrenmeleri de ancak birlikte çalışmalarıyla mümkün olabilir (Akt. Demirel, 2004, s. 217).

Bu temel sayılıları da göz önüne alarak dünyada ve ülkemizde, bu yöneme olan ilginin artmasının nedenlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

1. Olumlu bir öğrenme çevresinin oluşmasını sağlamaktadır.
2. Güdü, kaygı vb. gibi duyuşsal özellikler üzerinde olumlu etkileri vardır.
3. Liderlik, paylaşma, eleştirme vb. destekleyici öğrenme ürünlerinin oluşmasına elverişli bir ortam yaratmaktadır.
4. Uygulanmasına özel emek ve para gerekmez.

Kubaşık öğrenme, her yaş grubunda, her sınıf düzeyinde, her ders ve konu alanının öğretiminde başarı ile uygulanabilecek bir öğrenme yöntemidir. Doğru uygulandığı takdirde her çocuğa soru sorma, cevaplama ve düşüncelerini açıklama fırsatı verir. Akademik başarı üzerindeki olumlu etkilerinin yanında yüksek özgüven (self-esteem), empatik yaklaşım, iletişim becerileri, problem çözme, yaratıcı ve eleştirel düşünmenin gelişimine de büyük katkılar sağlar (Tarım ve Artut, 2004).

İşbirliğine Dayalı Öğrenme, öğrenci - öğrenci etkileşiminin değerini artırarak düşünce gelişimine olanak sağlayan bir yaklaşımdır. Öğrenciler emsalleriyle birbirlerini etkilediklerinde; anlamadıklarını bir problemi sorduklarında, çözdükleri problemin sonucuna ikna etmeye çalıştıklarında yaratıcılıkları gelişir (Tan ve diğerleri, 1999).

İşbirliğine Dayalı Öğrenme yönteminin başarısı üç temel öğenin varlığına bağlıdır:

a) Grup amaçlarına sahip olma: Grup amacı, başarı sertifikası, notlarını etkileyecek ek puan, özgürce kullanabilecekleri boş zaman gibi öğrenciler için önemli olan herhangi bir şey olabilir. Grup amacı, öğrencilerin performanslarından dolayı onları ödüllendirici nitelikte olmalıdır.

b) Bireysel sorumluluğu gerekli kılma: Grubun başarısı, her bir grup üyesinin en üst düzeyde öğrenmesine bağlıdır. Bu koşul, grup ödülü, her üyenin ortalama izleme puanlarına göre verildiğinde sağlanabilir. Bu durumda da her bir üyenin ortalama puanının yüksek olması gerekir. Aksi takdirde, bireysel sorumluluğun olmadığı bir durumda gruptaki en iyi öğrenci, tüm sorumluluğu üstlenip işi yapabilir ve gruptaki diğer kişilerin öğrenmesi göz ardı edilebilir.

c) Başarı için eşit şansa sahip olma: Takımdaki her üye, takımın başarısına katkıda bulunma şansına sahip olduğunda, öğrencilerin tümü yapabildiğinin en iyisini yapmak için güdülenmektedir. Her birinin katkısı değerlidir.

İşbirliğine Dayalı Öğrenme yaklaşımının, çeşitli etnik gruplara ait öğrencilerin etkileşimlerini geliştirme ve öğrenme güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin öğrenme düzeyini artırma konularında etkili olup olmadığına ilişkin yapılan araştırmaların üçte ikisinde olumlu bir etkisi olduğu kanıtlanmıştır (Senemoğlu, 1997).

İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin faydaları şu şekilde özetlenebilir (Coşkun, 2004):

- ✓ Karmaşık ve önemli görevler ortaya koyar.
- ✓ Başarısı düşük olan öğrencilerin başarılı olmasına katkı sağlar.
- ✓ Daha kaliteli bir çalışma elde edilir.
- ✓ Öğrencilerin derse karşı güdülenmesini artırarak, dikkatini devam ettirir.
- ✓ Farklı öğrenci tiplerini ortaya çıkarır.

- ✓ Başkalarının fikirlerini saygıyla dinleme, seviyeli diyalog, tartışma ve hoşgörülü olma v.b. özellikleri kazandırır.
- ✓ Tüm öğrenciler için gelişmiş fırsatlar sunar.
- ✓ Zamanın daha iyi kullanabilme özelliğini kazanır.
- ✓ Öğrencinin hem grup içerisinde hem de sınıfta kendini ifade edebilme korku ve kaygısını en aza indirerek kendisine güvenmesini sağlar.
- ✓ Öğretim ortamını daha eğlenceli hale getirir.

İşbirlikli Öğrenmeyi kullanmanın hem öğretmen hem de öğrenci açısından pek çok yararı vardır. Gruplarda, birlikte çalışmanın getirdiği sosyal nitelik bilginin oluşturulması için uygun ortam sağlar. Öğrenciler, fikirlerini denemek, tartışmak, düşüncelerini gözden geçirmek ve birbirlerine öğretmek olanağına sahip olurlar. İşbirlikli grup ortamı üstlenilen karmaşık ve uzun süreli görevler, birlikte çalışma, dinleme, uzlaşma ve birbirine yardım etme gibi sosyal becerileri geliştirmelerinde öğrencilere olanak sağlar. Bu yöntemden öğretmen yarar sağlar çünkü öğrenme sorumluluğu artık öğrencinin üzerindedir. Öğretmen düzenleyicidir (Kaptan ve Korkmaz, 2001).

Yapılandırmacılık temelli İşbirliğine Dayalı Öğrenme yönteminde öğrenci merkezdedir ve öğrenme sürecine öğrencinin etkin katılımı gerektiğinden, öğrenci yeni öğrenme ürünlerini ortaya çıkarırken, iletişim kurarken, öğrenme öğretme süreci içerisinde teknolojinin rolü büyüktür. Öğretim süreçleri içerisinde öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmak için teknoloji kullanılabileceği gibi, öğrenme ürünü oluştururken ve bu ürünün kalıcı hale getirirken de teknoloji kullanılabilir. Öğrencilere teknolojik ürünlerin yanı sıra; bu tür ortamlar sağlamak için çalışma yaprakları da kullanılabilir.

Çalışma Yaprakları

Çalışma yaprakları, bir konunun uygulanması aşamasında öğrencilerin yapacağı etkinliklere yol gösterici açıklamaları içerir.

İkili Denetim tekniğinin en önemli özelliklerinden biri de kullanılan çalışma yapraklarıdır. İkili Denetim tekniği ve çalışma yapraklarının kullanımı ile ilgili genel bilgilere araştırmanın birinci bölümünde yer verilmiştir. Çalışma yaprakları, hazır bilgileri doğrudan öğrenciye aktaran materyaller niteliğinde değildirler. Çalışma

yaprağında yer alacak etkinlikler, merak uyandıracak nitelikte olmalıdır. Öğrenilmesi istenilen özellikler, ilişkiler, kavramlar, olgular araştırmaya ve keşfetmeye yönelik açık uçlu sorular yardımıyla etkinlikler içine gizlenmelidir. Etkinliklerin senaryoları bireysel ve grup çalışmaları göz önüne alınarak hazırlanmalıdır (Baki, 2002). Çalışma yapıları örnekleri Ek- 1’de sunulmuştur.

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırmada yer alan İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemi ve İkili Denetim yekniği ile ilgili çalışmaların özetlerine yer verilmiştir.

İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yaklaşımı İle İlgili Araştırmalar

Açıkgöz (1990), araştırmasında İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemi ve geleneksel öğretimin üniversite öğrencilerinin akademik başarısı, hatırd tutma düzeyleri ve duyuşsal özellikleri üzerindeki etkilerini incelemiştir. Yapılandırılmış işbirliğinin geleneksel öğretimle karşılaştırıldığında daha olumlu etkileri olduğu ortaya çıkmıştır.

Erçelebi (1995) araştırmasında, ilköğretim 3. sınıf matematik dersinde geleneksel öğretim yöntemi ile İşbirlikli Öğrenme yönteminin etkilerini incelemiştir. Sonuç olarak, son test başarı puanlarına bakıldığında deney grubunun; kalıcılık puanlarına bakıldığında da kontrol grubunun daha başarılı olduğu görülmüştür.

Yıldız (1998), İşbirlikli Öğrenme ve geleneksel öğretimin okulöncesi çocukların temel matematik becerilerinin gelişimi üzerindeki etkilerini, bu etkilerin cinsiyet ile ilişkilerini, okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanmakta olan matematik çalışmaları ve yöntemlere ilişkin öğretmenlerin görüşlerini ve bu görüşlerin yaş, kıdem, öğrenim durumu, çalıştıkları çocuk sayısı ve geliştirilen program ile ilişkilerini incelemiştir. Araştırmanın sonunda İşbirlikli Öğrenme yöntemi okulöncesi çocuklarının temel matematik becerilerinin gelişimi üzerinde geleneksel öğretime göre daha etkili olduğu bulunmuştur. İşbirlikli Öğrenme ve geleneksel öğretimin okulöncesi çocukların temel matematik becerilerinin gelişimi üzerindeki etkilerinin cinsiyete göre önemli farklılıklar göstermediği ortaya çıkmıştır. Çalışmaları gözleyen öğretmenler de İşbirlikli Öğrenme yönteminin başarıyı yükselterek, sosyal becerilerinin gelişimini desteklediği görüşünde olduğu görülmüştür.

Öner (1999) deneysel araştırmasında, beşinci sınıf Sosyal Bilgiler dersinin "Cumhuriyete Nasıl Kavuştuk?" ve "Türk Dünyasına Toplu Bakış" ünitelerinin kazandırılmasında, kubaşık öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubu arasında akademik başarı ve eleştirel düşünme tutumlarına ilişkin anlamlı farkların olup olmadığını sınınamıştır. Araştırma bulguları akademik başarı açısından, kubaşık öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubunun, geleneksel tüm sınıf öğretiminin yapıldığı kontrol grubuna göre daha etkili olduğunu ortaya koymuştur. Deney ve kontrol gruplarının, eleştirel düşünme tutum puanları açısından anlamlı farklar bulunmamıştır.

Yıldız (2001), matematik öğretiminde İşbirlikli Öğrenme yönteminin öğrenci başarısı üzerine etkilerini belirlemeye çalışmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda İşbirlikli Öğrenme yönteminin, matematik öğretiminde öğrenci başarısı üzerinde geleneksel öğretim yöntemlerinden anlamlı derecede olumlu yönde etkili olduğu görülmüştür.

Bayraktar (2003) araştırmasında, ortaöğretim matematik dersinde ikinci dereceden denklemler konusunun İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemi ile işlenişi için öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemeye çalışmıştır. Araştırmanın sonuçları öğrencilerin matematik öğretiminde İşbirliğine Dayalı Öğrenme yaklaşımını yararlı bulduklarını göstermiştir.

Sezer ve Tokcan (2003), ülkemizde lisans düzeyinde sınıf öğretmenliği bölümü 1. sınıflarında zorunlu ders olarak görülen "Türkiye Coğrafyası" dersinin "Türkiye'nin Fizikî Coğrafyası" konularının öğretiminde İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun akademik başarıları arasında anlamlı farklılıkların olup olmadığını belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma sonucunda İşbirliğine Dayalı Öğretim yöntemlerinin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ile geleneksel öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında deney grubunun lehinde anlamlı düzeyde farklılığın olduğunu belirlemişlerdir.

Hevedanlı ve Akbayın (2003), biyoloji öğretiminde İşbirlikli Öğrenme yönteminin öğrencilerin başarıları, öğrendiklerini hatırlama tutumları ve derse yönelik tutumları üzerindeki etkilerini incelemiştir. Elde edilen bulgulardan son test, erişim ve hatırlama testi puanlarına göre deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundakilerden

daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Biyoloji dersine yönelik tutum bulgularına göre ise İşbirlikli Öğrenme yönteminin, öğrencilerin tutumlarını olumlu yönde etkilediğini saptamışlardır.

Saygılı ve Kocabaş'ın (2004) İşbirlikli Öğrenme yönteminin Hayat Bilgisi dersinde öğrencilerin sosyal becerileri üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla yaptıkları bu çalışmada, işbirlikli öğrenmenin etkililiğini ve yararlarını saptamış birçok araştırmaya ek olarak sosyal beceriler üzerindeki etkisine ışık tutması bakımından önemli görmüşlerdir.

Sönmez (2005), bilgisayar okur-yazarlığının öğretilmesinde İşbirliğine Dayalı Öğrenme yönteminin, öğrencilerin akademik başarıları ve öğrenilenlerin kalıcılığı üzerine etkisini incelemiştir. Araştırma sonunda, deney ve kontrol grubu arasında, akademik başarı açısından deney grubu lehine anlamlı bir fark bulmuştur. Öğrenilenlerin kalıcılığı açısından ise iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

McGillen ve McMillan (2005), araştırmalarında orijinal müzik üretirken, İşbirliğine Dayalı Öğrenim ve müzikal ürün arasındaki ilişkinin keşfedilmesi üzerine çalışmışlardır. Araştırma sonucunda İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin kimlik oluşumuna katkı sağladığı ve yeni müzikal ürünlerin ortaya çıkarıldığı gözlemlenmiştir.

Çaycı, Demir, Başaran ve Demir (2007), araştırmada İşbirlikli Öğrenme yönteminin, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi "Adım Adım Türkiye" ünitesinde geçen kavramları öğrenme başarıları üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırma bulgularına göre, İşbirlikli Öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin kavram başarıları, kontrol grubundaki öğrencilerin başarılarından daha yüksek çıkmıştır.

Orçun, Turan, Adem, Ayşegül (2008), araştırmada İşbirlikli Öğrenme yönteminin Fen ve Teknoloji dersinde öğrencilerin son test başarısına etkisini sınınamışlardır. Sonuç olarak, İşbirlikli Öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubunun, geleneksel Fen ve Teknoloji dersinin uygulandığı kontrol grubuna göre akademik başarı açısından daha etkili olduğu belirlenmiştir.

İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemi ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında; bu yöntemin öğrencilerin akademik başarısına ve öğrenilenlerin kalıcılığına katkı sağladığı, öğrencilerdeki olumlu davranışları geliştirdiği belirlenmiştir.

İkili Denetim Tekniği İle İlgili Araştırmalar

Gömlüksiz (1997), "İkili Denetim" tekniğinin kullanıldığı kubaşık öğrenme yönteminin, ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin matematik dersine ilişkin akademik başarılarıyla, arkadaşlık ilişkileri üzerindeki etkisini sınamıştır. Araştırma sonucunda akademik başarı açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Yine arkadaşlık ilişkileri, derslik içinde küme çalışması sırasında ve teneffüste birlikte olunmak istenen ve istenmeyen arkadaş sayısının belirlenmesinde uygulanan sosyometri testi sonucunda gruplar arasında anlamlı farklar bulunmamıştır.

Tarım (2003), ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin matematik başarıları ve matematiğe ilişkin tutumları üzerinde iki kubaşık öğrenme tekniğinin (Küme Destekli Bireyselleştirme tekniği ve İkili Denetim tekniği) etkilerini geleneksel yöntemle karşılaştırmıştır. Araştırmanın sonucunda her iki kubaşık öğrenme tekniğinin geleneksel yöntemle göre daha etkili olduğu görülmüştür. Kubaşık öğrenme teknikleri karşılaştırıldığında Küme Destekli Birleştirme tekniğinin İkili Denetim tekniğine göre daha etkili olduğu görülmüştür. Öğrencilerin matematik tutumları incelendiğinde sınıflar arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

İflazoğlu (2003) tarafından gerçekleştirilen deneysel çalışmada, ilköğretim 5. sınıf Fen Bilgisi dersinin "Isı ve Isının Maddedeki Yolculuğu" ile "Hareket ve Kuvvet" ünitelerinin öğretiminde Çoklu Zekâ Kuramı Destekli Kubaşık Öğrenme Yönteminin (Çoklu Zekâ Kuramı Destekli İkili Denetim Tekniğinin) öğrencilerin akademik başarılarına etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Ayrıca çoklu zekâ kuramı destekli kubaşık öğrenme yöntemi ile kubaşık öğrenme tekniklerinden olan İkili Denetim tekniği karşılaştırılarak; bu iki tekniğin akademik başarı üzerindeki etkililiği sınanmıştır. Araştırma bulguları; çoklu zekâ kuramı destekli kubaşık öğrenme yöntemi ile İkili Denetim tekniğinin akademik başarı üzerindeki etkisinin anlamlı olduğunu ortaya koymuştur.

Tok (2007), araştırmada ilköğretim 3. sınıf Türkçe dersinde İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemlerinden İkili Denetim tekniğinin okuduğunu anlama üzerindeki etkisini incelemiştir. Sonuç olarak; öğrencilerin ön test puanları kontrol altına alındığında son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Bazı araştırmacılar İkili Denetim tekniğı ile ilgili yaptıkları araştırmalarda bu tekniğın akademik başarıya olumlu katkı sağladığını kanıtlamıştır. Fakat yapılan bazı araştırmalarda ise bu teknik istatistiksel olarak anlamlı farklar ortaya koyamamıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın, deney deseni, denekler, veri toplama araçları, işlem ve verilerin analizinde kullanılan istatistik yöntem ve teknikler açıklanmıştır. Araştırmada Yapılandırmacı Öğrenme yaklaşımına dayalı İşbirlikli Öğrenme tekniklerinden İkili Denetim uygulamaları bağımsız değişken, öğrencilerin öğrenme düzeyleri bağımlı değişken olarak ele alınmıştır.

Araştırmanın Deseni ve Denekler

Araştırmada deneysel desenlerden ön test – son test kontrol gruplu seçkisiz desen kullanılmıştır.

Ön test - son test kontrol gruplu seçkisiz desen eğitim ve psikolojide çok sık kullanılan deneysel desenlerden biridir. Burada ilk olarak daha önce belirlenen denek havuzundan seçkisiz atama ile iki grup oluşturulur. Gruplardan biri deney diğeri kontrol grubu olarak seçkisiz bir şekilde belirlenir. Büyüköztürk (2008)'e göre desenin simgesel gösterimi Şekil 2'de verilmiştir.

	Grup	Ön test	İşlem	Son test
R	D (deney)	O1	X	O3
R	K (kontrol)	O2		O3

Şekil 2. Ön Test – Son Test Kontrol Gruplu Seçkisiz Desen (Büyüköztürk 2008)

Deney Deseni

Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli kullanılmıştır. Araştırma bir deney ve bir kontrol grubu olmak üzere iki grup üzerinde gerçekleştirilmiştir. Eş olasılıkla atanan gruplardan biri kontrol grubu olarak; diğeri grup ise deney grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubunda; yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına dayalı İşbirlikli Öğrenme tekniklerinden İkili Denetim uygulamaları, kontrol grubunda ise;

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okullara gönderilen öğretmen kılavuz kitabındaki etkinlikler işe koşulmuştur. Deney grubundaki İkili Denetim tekniği etkinlikleri araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Sınıf öğretmeni Tahir KARABULUT ise etkinliklerin sınıf içindeki uygulama aşamasını gerçekleştirmiştir. Araştırmacı, sınıf öğretmenine etkinliklerin uygulama aşaması boyunca gerekli durumlarda yardım etmiştir. Kontrol grubundaki etkinliklere hiçbir müdahalede bulunulmamıştır.

İki grupta da ön ve son ölçüm olarak başarı testi uygulanmıştır. Denel işlem ise yapılandırmacılık temelli öğretme öğrenme etkinliklerinden olan İkili Denetim tekniğidir. Ünite öğretim süreci tamamlandıktan sonra öğrenci görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Deney Deseni Tablo 3'deki gibi özetlenebilir.

Tablo 3. *Deney Deseni Özeti*

Gruplar	Gözlem (Ön Ölçümler)	Denel İşlem	Gözlem (Son Ölçümler)	Nitel Veri Toplama (Son Ölçümler)
Kontrol	Başarı Testi	Öğretmen Kılavuz Kitabı Etkinlikleri	Başarı Testi	
Deney	Başarı Testi	İkili Denetim Tekniği	Başarı Testi	Öğrenci Görüşleri

Denekler

Araştırma, 2009 – 2010 öğretim yılı birinci döneminde resmi bir ilköğretim okuluna (İsmet İnönü İlköğretim Okulu- Çankırı) devam eden dördüncü sınıf öğrencilerinden 78'inin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmacı tarafından, İsmet İnönü İlköğretim Okulu 4. sınıf zümre öğretmenlerine yönelik yapılan toplantıda öncelikle araştırma konusu anlatılmıştır. Toplantı sonrası 4/D sınıf öğretmeni (Tahir KARABULUT) İkili Denetim tekniği etkinliklerinin

uygulanacağı deney grubu olmayı kabul etmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı öğretmen kılavuz kitabındaki etkinliklerin uygulanacağı kontrol grubu olmayı ise 4/C sınıf öğretmeni (Selma DEMİR) istemiştir. Yasal izin için gerekli belgeler Ek- 3'de sunulmuştur.

Çalışmaya katılan öğrencilerin deney ve kontrol gruplarındaki dağılımı Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. *Deneklerin Deney Gruplarına Göre Dağılımı*

Gruplar	C İ N S İ Y E T				Toplam	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	F	%
	f	F	%	%		
Deney	20	19	51.28	48.72	39	100
Kontrol	21	18	53.84	46.16	39	100

Tablo 4 incelendiğinde her iki grupta da öğrenci sayılarının eşit olduğu ($f=39$); bununla birlikte araştırmada bağımsız değişken olarak düşünülmeyen cinsiyetlerinde dengeli dağıldığı anlaşılmaktadır.

Araştırmanın başlangıcında deneye katılan grupların Yaşadığımız Yer ünitesine yönelik başarı düzeylerinin denk olup olmadığının anlaşılması için gruplara test uygulanmıştır. Bu test araştırmacı tarafından geliştirilen ön test olarak kullanılan 25 maddelik bir araçtır. Ön testin sonuçları Tablo 5'de sunulmaktadır.

Tablo 5. *Başarı Testi Puanlarının Ön Test t- Testi İstatistiği Sonuçları*

Grup	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Deney	39	13.589	4.363	76	.319	.751
Kontrol	39	13.256	4.865			

Tablo incelendiğinde, deney ve kontrol grubu ortalamalarının birbirine oldukça yakın olduğu (deney $\bar{X} = 13,589$ kontrol $\bar{X} = 13,256$) gözlemlendiğinden; gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark ($t_{(76)} = .319$ $p = .751$) olmadığı söylenebilir. Bu durum deney öncesinde öğrencilerin, ünite öğretim süreci öncesi başarı testinin ölçtüğü kazanımlar açısından benzer özelliklere sahip olduğu ileri sürülebilir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler, Başarı Testi ve Öğrenci Görüş Alma Formu ile toplanmıştır.

Başarı Testi

İlköğretim 4. sınıflarda gerçekleştirilen deneysel uygulama için Sosyal Bilgiler dersi Yaşadığımız Yer ünitesine yönelik başarı testi geliştirilmiştir. Yaşadığımız Yer ünitesi ile ilgili başarı testi geliştirilirken Sosyal Bilgiler programındaki kazanımlar doğrultusunda önce ünite belirtke tablosu hazırlanmıştır. Belirtke tablosu Ek- 4'de sunulmuştur.

4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi 3. üniteye 8 kazanım yer almaktadır. Bir kazanım için beş; dört kazanımın her biri için 4'er; üç kazanım her biri için 3'er tane olmak üzere toplam 30 denemelik madde yazılmıştır.

Ünite belirtke tablosuna uygun olarak hazırlanan denemelik çoktan seçmeli maddeler, görüşleri alınmak üzere beş öğretim üyesine sunulmuştur. Dönüt alınan üç öğretim üyesinin görüşleri dikkate alınarak, gerekli düzeltme ve düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan düzenlemelerden sonra test, Burdur ilinde altı özel öğretim kurumuna devam eden 159 tane 4. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Fakat istenilen sonuç elde edilememiştir. Bunun üzerine sorular üzerinde değişiklikler yapılmış ve Ankara'nın Nallıhan ilçesindeki öğretim kurumlarında uygulanmıştır.

Uygulama sonrası veriler ITEMAN istatistik programında analiz edilmiş ve maddelerin ayırıcılık indeksleri, güçlükleri ve testin güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Deneme uygulamasına ilişkin madde ve test istatistikleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Deneme Başarı Testi Madde ve Test İstatistikleri

Madde No	Güçlük İndeksi (p)	Ayırıcılık İndeksi (r_{jx})	Madde No	Güçlük İndeksi (p)	Ayırıcılık İndeksi (r_{jx})
1	.636	.725	16	.346	.326
2	.589	.080	17	.617	.517
3	.439	.183	18	.447	.505
4	.766	.543	19	.561	.326
5	.813	.704	20	.364	.584
6	.832	.599	21	.673	.289
7	.402	.422	22	.505	.669
8	.551	.548	23	.673	.513
9	.710	.642	24	.692	.488
10	.589	.535	25	.710	.757
11	.290	.312	26	.607	.548
12	.523	.414	27	.729	.659
13	.168	.153	28	.766	.440
14	.056	-.525	29	.692	.729
15	.458	.332	30	.626	.012

Testin aritmetik ortalaması	16.860
Testin standart sapması	4.751
Testin güvenilirlik katsayısı	.742
Test maddelerinin ortalama güçlük indisi	.562
Test maddelerinin ortalama ayırıcılık indisi	.434

Çoktan seçmeli 30 maddeden oluşan testin aritmetik ortalaması ($\bar{X} = 16.860$) güvenilirlik katsayısı ($KR_{20}=0.742$)'dir. Test maddelerinin ortalama güçlüğü ($\bar{P}=.562$), ortalama ayırıcılık indisi ($r_{jx} = .434$)'tür. Maddelerin güçlük indeksinin ($\bar{P}=.832$ ile $\bar{P}=.056$) arasında, ayırıcılık gücü indeksinin ise ($r_{jx}=.757$) ile ($r_{jx}=-.525$) arasında değiştiği gözlenmektedir.

Deneme başarı testinde bulunan 30 madde içinden madde ayırıcılık indisi ($r_{jx} = .29$) ve üzerinde olan maddeler seçilerek testin kapsam geçerliği zedelenmeden 25 maddeden oluşan başarı testi elde edilmiştir.

Araştırmada kullanılmak üzere geliştirilen başarı testine ilişkin madde ve test istatistikleri Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Başarı Testi Madde ve Test Analizi Sonuçları

Madde No	Güçlük İndeksi (p)	Ayırıcılık İndeksi (r_{jx})	Madde No	Güçlük İndeksi (p)	Ayırıcılık İndeksi (r_{jx})
1	.636	.761	14	.447	.574
2	.766	.559	15	.561	.293
3	.813	.638	16	.364	.607
4	.832	.534	17	.673	.289
5	.402	.434	18	.505	.681
6	.551	.618	19	.673	.527
7	.710	.637	20	.692	.496
8	.589	.599	21	.710	.768
9	.290	.323	22	.607	.555
10	.523	.422	23	.729	.681
11	.458	.305	24	.766	.456
12	.346	.316	25	.692	.796
13	.617	.518			

Testin aritmetik ortalaması	14.981
Testin standart sapması	4.781
Testin güvenilirlik katsayısı	.790
Test maddelerinin ortalama güçlük indeksi	.590
Test maddelerinin ortalama ayırıcılık indeksi	.536

Çoktan seçmeli 25 maddeden oluşan testin aritmetik ortalaması ($\bar{X}=14.981$), güvenilirlik katsayısı ($KR_{20}=.79$)'dur. Test maddelerinin ortalama güçlüğü ($\bar{P}=.59$), ortalama ayırıcılık indeksi ($\bar{r}_{jx}=.53$)' tür. Nihai testte yer alan maddelerin güçlük indeksleri ($\bar{P}=.832$ ile $\bar{P}=.290$) ayırıcılık gücü indisleri ise ($r_{jx}=.796$ ile $r_{jx}=.289$) arasında değiştiği gözlenmiştir.

Araştırmacı tarafından geliştirilen Başarı Testi örneği Ek- 5'de sunulmuştur.

Öğrenci Görüş Alma Formu

Deney grubu öğrencilerinin, İkili Denetim tekniğinin uygulandığı Sosyal Bilgiler dersi 3. ünite süresi boyunca dersin işleniş ile ilgili duygu ve düşünceleri süreç sonunda yazılı olarak alınmıştır. Elde edilen veriler birkaç kez okunup, incelenerek kodlanmıştır. Kodlar arasındaki ortak noktalardan yola çıkılarak temalar belirlenmiş; ardından veriler tanımlanarak açıklanmıştır. Kodların tekrarlanma sıklığı frekans ve yüzdelerle ifade edilerek yorumlanmıştır.

Veri Analizi

SPSS 17. 0 istatistik programı kullanılarak Bağımlı ve Bağımsız t testi ile Kovaryans Analizi kullanılmıştır.

Grupların deney öncesi ön test puanları karşılaştırılırken Bağımsız t testi;

Deney sonrası grupların puanları karşılaştırılırken Kovaryans Analizi;

Grupların kendi içindeki ön test ve son test puanlarının karşılaştırılmasında Bağımlı t testi,

Deney grubu öğrencilerinin sürece ilişkin elde edilen yazılı görüşlerin betimlenmesinde içerik analizi,

kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın alt problemlerini yanıtlamak amacıyla elde edilen verilerin uygun istatistiksel yöntemlerle analizi sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Betimsel istatistik ve Kovaryans Analizi (Ancova) sonuçlarına göre elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmanın birinci alt problemi “Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son test başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir. Sonuçlar Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. *Başarı Testi Puanlarının Deney Ve Kontrol Grubuna Göre Betimsel İstatistikleri*

Grup	K	N	\bar{X}	Düzeltilmiş \bar{X}
Deney		39	19.051	19.072
Kontrol	25	39	16.846	16.826

Deney başlarken gruplar arasında ön test sonuçları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark gözlenmemesine rağmen, araştırmacı tarafından daha güçlü bir istatistik olarak benimsenen kovaryans analizi gerçekleştirilmiştir (Büyüköztürk, 2007, s.111). Son test ortalamaları deney grubunda $\bar{X} = 19.051$, düzeltilmiş ortalama ise $\bar{X} = 19.072$ olarak belirlenirken, kontrol grubunda $\bar{X} = 16.846$ düzeltilmiş ortalama $\bar{X} = 16.826$ olarak tespit edilmiştir. Son test ortalamaları ile düzeltilmiş ortalamalar arasında çok az değişimin olması ön test sonuçları arasında fark olmamasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Ön test sonuçlarına göre düzeltilmiş son test başarı puanlarının gruplara göre Kovaryans (Ancova) analizi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. *Ön Test Sonuçlarına Göre Düzeltilmiş Son Test Başarı Puanlarının Gruplara Göre Kovaryans (Ancova) Analizi*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Ön test	24.314	1	24.314	1.431	.235
Grup	98.231	1	98.231	5.780	.019
Hata	1274.661	75	16.995		
Toplam	26522.0	77			

Tablo 9’da yer alan Kovaryans Analizi sonuçlarına göre deney ve kontrol grubu arasında son test düzeltilmiş ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($F_{(1-75)}=5.780$, $p < .05$). Bu durumda deney grubunda uygulanan İşbirliğine Dayalı Öğretim teknikleri arasında yer alan İkili Denetim tekniğinin etkili olduğu kabul edilebilir. Bu durumda Sosyal Bilgiler yaşadığımız yer ünitesinde uygulanan İkili Denetim tekniği benzer ünitelerde de uygulanabileceği düşünülebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

t- testi istatistik sonuçlarına göre elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmamızın ikinci alt problemi “*Deney grubu öğrencilerinin ön ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?*” biçiminde ifade edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. *Deney Grubu Ön – Son Test Ortalama Puanları t- Testi Sonuçları*

Ölçüm	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Ön test	39	13.589	4.363			
Son test	39	19.051	3.025	38	5.792	.001

Tablo 10 incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin ön ve son test ortalama puanları arasında anlamlı fark gözlenmiştir ($t_{(38)} = 5.792$ $p < .001$). Deney grubunda uygulanan İkili Denetim tekniğinin etkili olduğunun bir sonucudur. Deney grubunda bağıl değişkenlik katsayısı öntest sonunda 32 iken son testte 16 olması İkili Denetim tekniğinin uygulanması sonucunda öğrencilerin başarı puanlarının benzerliğinin arttırdığı düşünülebilir. Bir diğer ifade ile başarı artarken aynı zamanda zayıf öğrencilerde olumlu gelişme sağlanmıştır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

t- testi istatistik sonuçları göre elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmmanın üçüncü alt problemi “*Kontrol grubu öğrencilerinin ön ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?*” biçiminde ifade edilmiştir. Sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. *Kontrol Grubu Ön – Son Test Ortalama Puanları t Testi Sonuçları*

Ölçüm	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
Ön test	39	13.256	4.865			
				38	3.089	.004
Son test	39	16.846	5.002			

Kontrol grubunda uygulanan öğretim sürecinin de etkili olduğu anlaşılmaktadır ($t_{(38)} = 3.089$ $p < .004$). Bağıl değişkenlik katsayısı ön test sonucunda deney grubuna benzer biçimde 36 iken son testte 32 olması öğrencilerin puanlarındaki değişimin kontrol grubunda çok sınırlı olduğunun bir sonucu olduğu ileri sürülebilir. Öğrencileri etkin kılan, paylaşımcı ve birbirini destekleyen etkinliklerin öğrencilerin başarı düzeyini olumlu etkilediği ifade edilebilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ünite sonunda, deney grubunda yer alan öğrencilerin ünite sürecine yönelik görüşleri alınmıştır. Öğrenci görüş alma formunda üç soru yer almaktadır.

- ✓ Üniteye başlamadan önce süreçle ilgili düşünceleriniz nelerdi?
- ✓ Ünitenin işleniş aşamasındaki düşünceleriniz nelerdi?
- ✓ Ünite sonundaki süreçle ilgili düşünceleriniz neler?

Yukarıda verilen sorulara yazılı olarak cevap alınmıştır. Aşağıda öğrenci görüşlerinden bazı örnek cümleler yer almaktadır.

“ Yanımdaki arkadaşımın desteğini almak, tartışmak bu çalışmanın en güzel yönüydü. “

“ Sosyal Bilgiler dersinde öğrendiğimiz konuları bu çalışma sayesinde daha iyi pekiştirmiş oldum ve arkadaşlarımla beraber yardımlaşarak bir şeyler yapmanın çok güzel olduğunu gördüm. Çalışmayı yaparken sıkılmadım; zihnimi dinlendirmiş oldum.”

“ Bu çalışmayı destekliyorum. Çok güzel bir çalışmaydı. Bu çalışmayı yapanlara çok teşekkür ediyorum. Bu çalışmada bana göre en etkileyici olan takım halinde çalışmaktı. Kesme ve yapıştırma yaptığımız etkinlik çok eğlenceliydi. “

“ Sınıf olarak dörderli kümeler oluşturduk. Bizim kümemizin adı ise Kar kümesiydi. Bu etkinliklerde eğlenceli vakit geçirdim. Öğretmenimiz ‘ En başarılı küme’ adlı sertifikaları panoya astı. Adımızı burada görünce çok mutlu olduk.”

Deney Grubu Öğrencilerinin Ünite Sürecine İlişkin Görüşme Sonuçları Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Deney Grubu Öğrencilerinin Ünite Sürecine İlişkin Görüşme Sonuçları

Tema	Tanım	Örnek Cümleler	Kodlar	Tekrarlanma Sıklığı	
				f	%
Öğretim Sürecinin Başındaki Düşünceler	Öğrencilerin süreç başında süreçle ilgili duygu ve düşünceleri	.Bize bu etkinlik anlatıldığında değişik eğlenceli bir çalışmaya başladığımı düşündüm.	.Eğlenceli	19	50
		.Öğretmenimiz bu çalışmayı bize söyleyince eğlenceli ve bilgilendirici olacağını düşündüm.	.Bilgilendirici	5	13
Öğretim Sürecindeki Düşünceler	Öğrencilerin süreç boyunca süreçle ilgili duygu ve düşünceleri	.Panoda grubumuzun adını görünce çok seviyoruz, hatta kendimizle gurur duyuyoruz.	.Kendine güven	6	15
		.Ekip çalışmasının olumlu davranışlar kazandıracağını düşünüyorum.	.Ekip çalışması	10	25
		.Bence bu etkinlik çok zevkli geçiyor.	.Zevk alma	10	25
Öğretim Sürecinin Sonundaki Düşünceler	Öğrencilerin süreç sonundaki süreçle ilgili duygu ve düşünceleri	.Yanımdaki arkadaşım ile yardımlaşmak, tartışmak bu çalışmanın en güzel yönüydü.	.Yardımlaşma	4	10
		.Bence bu etkinlik çok yararlı ve faydalı oldu.	.Faydalı	9	23
		.Bu etkinlikte öğrendiklerimi pekiştirdim.	.Pekiştirme	4	10
		.En sevdiğim yanı sertifika almaktı.	.Sertifika	6	15

Süreçle ilgili deney grubu öğrencilerinden alınan görüşler çözümlenmiş ve sonuçta İkilî Denetim tekniği işe koşulmadan önce öğrencilere anlatıldığında; öğrencilerde bu çalışmanın eğlenceli olacağı hissi uyandırmıştır. Süreç boyunca öğrencilerde kendine güven, dayanışma, yapılan işten zevk alma gibi olumlu özellikler

oluşmuştur. Süreç sonunda ise kalıcı öğrenmeler sağlandığı, öğrenilen bilgilerin pekiştirildiği, alınan sertifikaların öğrencilerde başarı hissi uyandırdığı kanısına varılmıştır.

Öğrenci görüşlerine dayanarak bu tekniğin uygulanmasının akademik başarıya katkı sağlayacağı gibi; öğrencilerde yardımlaşma, kendine güven gibi olumlu davranışların da oluşmasına imkân vereceği düşünülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç bölümünde araştırmanın sonuçları ile araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik öneriler yer almaktadır.

Sonuç

Birinci alt problemde elde edilen bulgulara göre; deneysel işlem başarılı olmuştur. Bir diğer ifade ile 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde Yaşadığımız Yer ünitesi süresince uygulanan İkili Denetim tekniği etkinliklerinin akademik başarıya olan katkısı, MEB öğretmen kılavuz kitabındaki etkinliklerin uygulanmasının akademik başarıya sağladığı katkıdan daha etkili olduğu söylenebilir. Daha önce yapılan değişik ders ve sınıf düzeyindeki, çalışmalarda benzer sonuçlar elde edilmiştir. Tarım (2003), ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin matematik başarıları ve matematiğe ilişkin tutumları üzerinde iki kubaşık öğrenme tekniğinin (Küme Destekli Bireyselleştirme tekniği ve İkili Denetim tekniği) etkilerini geleneksel yöntemle karşılaştırmıştır. Araştırmanın sonucunda her iki kubaşık öğrenme tekniğinin geleneksel yöntemle göre daha etkili olduğu görülmüştür.

İkinci alt problemde, deney grubu öğrencilerinin ön ve son test puanları arasında akademik başarı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Daha önce yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Tok (2007), araştırmada ilköğretim üçüncü sınıf Türkçe dersinde İşbirliğine Dayalı Öğrenme yöntemlerinden İkili Denetim tekniğinin okuduğunu anlama üzerindeki etkisini incelemiştir. Sonuç olarak; öğrencilerin ön test puanları kontrol altına alındığında son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Üçüncü alt problemde kontrol grubunda öğrencilerin MEB' in öğretmen kılavuz kitabı etkinliklerinin uygulanmasında etkili olduğu anlaşılmıştır.

Dördüncü alt problemde deney grubu öğrencilerinin sürece ilişkin görüşleri yazılı olarak alınmıştır. Buna göre öğrencilerin sürece yönelik görüşlerinin olumlu olduğu kanısına varılabilir.

Öneriler

Elde edilen sonuçlara dayanarak araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik öneriler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Araştırmacılara Öneriler

Araştırmacılar, tekniğı farklı sınıflarda uygulayabilirler. Sınıf mevcudu az olan bir sınıfta bu tekniğın uygulanması tekniğın etkililiğini artırır.

Bu tekniğı farklı derslerde de uygulayabilirler. Özellikle sözel derslerde bu tekniğın uygulanması akademik başarının artmasına katkı sağlar. Sayısal derslerde de örneğın; Matematik dersinde bu tekniğın uygulanması problem çözümünde farklı yollardan sonuca ulaşan öğrencilerin mevcut yapılarını geliştirecektir.

Araştırmacı Sosyal Bilgiler dersi 3. ünite de bu tekniğı uygulamıştır. Farklı ünitelerde uygulanması ortaya farklı sonuçlar çıkarabilir.

İlköğretim birinci kademe de başarıyla uygulanan İkili Denetim tekniğı üst sınıflarda da uygulanabilir.

İkili Denetim tekniğının uygulandığı deney grubu süreç boyunca kameraya alınarak öğrencilerin duygu ve düşünceleri ile ilgili daha somut veriler elde edilebilir. Aynı zamanda öğrencilerin dönüt ve değerlendirme ihtiyaçlarını giderecektir.

Uygulayıcılara Öneriler

MEB'in yayınladığı öğretmen kılavuz kitaplarındaki etkinliklere destek olarak İşbirliğine Dayalı Öğrenme tekniklerine yer verebilirler.

Sadece sınıf öğretmenleri değil; diğer branş öğretmenleri de sınıf mevcutlarının 30 kişi civarında olduğı okullarda İkili Denetim tekniğini deneyebilirler.

İkili Denetim tekniğinde kullanılması zorunlu çalışma kâğıtlarını, öğretmenler geliştirebilir, test ettikleri materyalleri internet ortamında paylaşabilirler.

Sınıf öğretmenleri teknik içinde kullanılan Başarı Sertifikalarını dönem sonunda verilen takdir-teşekkür belgelerini beklemeyerek; öğrencilere süreç içinde verebilirler. Gösterdikleri çabanın sonucunu alan öğrencilerin sürece katılımı artacaktır.

İkili Denetim tekniği ilk kez uygulandığında öğretmenler çalışma kağıtlarını hazırlarken karşılaşacakları kırtasiye problemleri, öğrencilerin sürece uyum sağlamalarıyla ortadan kalkacaktır. Bu nedenle öğretmenler tekniği sabırla uygulamalı, etkinlikten vazgeçmemelidir.

KAYNAKÇA

- Almanza, T. (1997). *The effects of the D.R.T.A. and cooperative learning strategies on reading comprehension*. Unpublished master's thesis, Kean College of New Jersey.
- Açıkgöz, K. (2003). *Etkili öğrenme ve öğretme*. (4.Basım). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Açıkgöz, K. (Eylül, 1990). *İşbirliğine dayalı öğrenme ve geleneksel öğretimin üniversite öğrencilerinin akademik başarısı, hatırd tutma düzeyleri ve duyuşsal özellikleri üzerindeki etkileri*. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi: I. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulmuştur. Ankara. <http://www.egitim.aku.edu.tr/isbirligi.doc> adresinden 17 Mayıs 2010 tarihinde alınmıştır.
- Asan, A. ve Güneş, G. (1999). Oluşturmacı öğrenme yaklaşımına göre hazırlanmış örnek bir ünite etkinliği. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/147/asan.htm> adresinden 23 Mayıs 2010 tarihinde alınmıştır.
- Asan, A. ve Güneş, G. (2005). Oluşturmacı yaklaşıma göre tasarlanan öğrenme ortamının matematik başarısına etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 25. (1), 105 – 121.
- Aydın, A. (1999). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aydın, G. ve Balım, A. G. (2005). Yapılandırmacı yaklaşıma göre modellendirilmiş disiplinler arası uygulama: enerji konularının öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 38. (2), 145 – 166.
- Aydın, M. Z. (1993). *Din öğretiminde yöntemler ve buldurma yöntemi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Bacanlı, H. (2001). *Gelişim ve öğrenme*. (4. Basım). Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- Bağcı, N. (2003). Öğretim sürecinde öğrenciye ve öğrenim amacına yönelik yeni yaklaşımlar. *Milli Eğitim Dergisi*.159
- Baki, A. (2002). *Öğrenen ve öğretenler için bilgisayar destekli matematik*. İstanbul: Ceren Yayın-Dağıtım.
- Beaman, K. J. (1990). *The effect of group processing on achievement in cooperative learning groups with grade-one students*. Canada: Simon Fraser University
- Bozkurt, O., Orhan, T., Keskin, A. ve Mazi, A. (2008). Fen ve Teknoloji dersinde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin akademik başarıya etkisi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 12 (2), 63 – 78.
- Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C.(1997). *Genel öğretim metotları*. İstanbul: Öz Eğitim Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (Ed.) (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Coşkun, M. (2004), Coğrafya öğretiminde kubaşık (işbirliğiyle) öğrenme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 12 (1), 235- 244.
- Çaycı, B., Demir, M. K., Başaran M. ve Demir, M. (2007). Sosyal Bilgiler dersinde İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yöntemiile kavram öğretimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 15 (2), 619–630.
- Demirel, Ö. (2004). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Doğanay, A. (2002). Sosyal Bilgiler Öğretimi. Öztürk, C. ve Dilek, D. (Editörler). *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık, s. 15 –46.

- Doymuş, K., Şimşek, Ü. ve Şimşek, U. (2005). İşbirlikçi öğrenme yöntemi üzerine derleme: I. İşbirlikçi öğrenme yöntemi ve yöntemle ilgili çalışmalar. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7(1), 59- 83.
- Ekinci, N. (2007). Eğitimde Yeni Yönelimler, Ö. Demirel (Ed.) *İşbirliğine Dayalı Öğrenme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık, s. 93–109.
- Erçelebi, E. (1995). *Geleneksel öğretim yöntemleri ile İşbirlikli Öğrenme Yönteminin matematik öğretimi üzerindeki etkileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gömlüksiz, M. (1993). *Kubaşık öğrenme yöntemi ile geleneksel yöntemin demokratik tutumlar ve erişime etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Gömlüksiz, M. (1997), *Kubaşık öğrenme: Temel eğitim dördüncü sınıf öğrencilerinin matematik başarıları ve arkadaşlık ilişkileri üzerine deneysel bir çalışma*. Adana: Baki Kitapevi.
- Gültekin, M., Karadağ, R. ve Yılmaz, F. (2007). Yapılandırmacılık ve öğretim uygulamalarına yansımaları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 7(2), 503–528.
- Güneş, F.(2007). *Yapılandırıcı yaklaşımla sınıf yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Hayırsever, F. (2001). *İlköğretim okullarında uygulanan küme çalışmasının değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Hevedanlı, M. ve Akbayın, H. (2006). Biyoloji öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin başarı, hatırd tutma ve derse yönelik tutum üzerindeki etkileri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6, 21-31.
- Işık, D. (2007).Çoklu zekâ kuramı destekli kubaşık öğrenme yönteminin ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin matematik dersindeki akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi. Yüksek lisans tezi, Adana: Çukurova

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İflazoğlu, A. (Eylül, 2004). *Çoklu zekâ kuramı destekli kubaşık öğrenme yönteminin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin fen bilgisi dersindeki akademik başarılarına etkisi*. VI. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi'nde sunuldu, İstanbul.

Johnson, D.W, Johnson, R.T. ve Holubec, E. J.(1994). The New Circles of Learning: Cooperation in the Classroom and School.
http://www.texascollaborative.org/Collaborative_Learning_Module.htm adresinden 13.05.2010 tarihinde alınmıştır.

Kaptan, F. ve Korkmaz, H. (2001). *İlköğretimde fen bilgisi öğretimi (ilköğretimde etkili öğretme ve öğrenme öğretmen el kitabı, modül 7)*. Ankara: MEB.

Kılıç, H. (2006). *İlköğretim 4.sınıf Sosyal Bilgiler dersinde kubaşık öğrenme yönteminin, geleneksel küme çalışması yöntemine göre benlik saygısına ve akademik başarıya etkisi*. Yüksek lisans tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı.

Kohonen, V. (1992). Experimental language learning: second language learning as cooperative learner Education. Cambridge Üniv. Press, s.31.

Kurtuluş, A. ve Kılıç, R. (2009). Webquest destekli İşbirlikli Öğrenme Yönteminin matematik dersindeki erişkiye etkisi. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*. 4(1), 62- 70.

McGillen, C. ve McMillan, R. (2005). Engaging with adolescent musicians: lessons in song writing, cooperation and the power of original music.
<http://rsm.sagepub.com/content/25/1/1.2> adresinden 15.06.2010 tarihinde alınmıştır.

MEB, (2005). *İlköğretim 1- 5. sınıf programları tanıtım el kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Müdürlüğü Basımevi.

- MEB, (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi (4-5. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Oral, B. (2000). Sosyal Bilgiler dersinde işbirlikli öğrenme ile küme çalışması yöntemlerinin öğrencilerin erişileri, derse yönelik tutumları ve öğrenilenlerin kalıcılığı üzerine etkileri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 19(2).
- Öner, S. (1999) *İlköğretim beşinci sınıf Sosyal Bilgiler dersinde kubaşık öğrenme yönteminin eleştirel düşünme ve akademik başarıya etkisi*. Yüksek lisans tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özden, Y. (2003). *Öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özgüven, İ., E. (1999). *Psikolojik testler*. (3. Baskı). Ankara: Pdrem yayınları
- Özyılmaz, Ö. (2009). 21. yüzyılın özellikleri ve eğitimde yapılandırıcı yaklaşım http://www.omerozyilmaz.com/sunu7/sunu7_files/frame.htm adresinden 22 Temmuz 2010 tarihinde alınmıştır.
- Regnier, J. (2009). *Cooperative learning in the mathematics classroom*. Master of science in mathematics: Bemidji State University
- Savaş, B. (2007). Yapılandırmacı öğrenme. A. Kaya (Ed). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık, s. 519- 545
- Saygılı, G. ve Kocabaş, A. (2004). Hayat bilgisi öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin sosyal beceriler üzerine etkisi. 1- 9 <http://oc.eab.org.tr/egtconf/pdfkitap/7.pdf> sayfasından 13.08.2010 tarihinde alınmıştır.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim, öğrenme ve öğretim; Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Spot Matbaacılık.

- Sezer, A. ve Tokcan H. (2003). İşbirliğine dayalı öğrenmenin coğrafya dersinde akademik başarı üzerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 23(3), 227- 242.
- Souvignier, E. ve Kronenberger, J. (2007). Cooperative learning in third graders' jigsaw groups for mathematics and science with and without questioning training. *British Journal of Educational Psycholog*. 77, 755–771. Web: www.bpsjournals.co.uk adresinden 12 Şubat 2009 tarihinde alınmıştır.
- Sönmez, S. (2005). *İşbirliğine dayalı öğrenme yöntemi, birleştirme tekniği ile bilgisayar okur-yazarlığı öğretiminin akademik başarıya ve kalıcılığa etkisi*. Yüksek lisans tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sünbül, A. M. (1996). İşbirliğine Dayalı Öğretim. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 20 (102), 50–58.
- Tan, G., Gallo, P., Jacobs, G. ve Lee, C. (1999). Using cooperative learning to integrate thinking and information technology in a content-based writing lesson. *The Internet TESL Journal*. 8.
- Tarım, K. ve Artut, P. (2004). Oku löncesi kubaşık öğrenme uygulamaları: toplama işlemine yönelik bir uygulama örneği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 13 (2), 1- 9.
- Tarım, K. ve Akdeniz, F.(2003). İlköğretim matematik derslerinde kubaşık öğrenme yönteminin kullanılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 24, 215–223.
- Titiz, O. (2005). *Yeni öğretim sistemi*. İstanbul: Zambak Yayınları.
- Tok, Ş. (2008). İşbirliğine dayalı öğrenme yöntemlerinden İkili Denetim tekniğinin okuduğunu anlama üzerindeki etkisi. *Elementary Education Online*, 7(3), 748–757. Web: <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden 17 Şubat 2009 tarihinde alınmıştır.

- Ulusoy, K. ve Gülüm, K. (2009). Sosyal bilgiler öğretmenliği öğrencilerinin tarih ve coğrafya derslerine yönelik tutumları (Adıyaman örneği). *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 25. 149 – 161.
- Ünal, Ç. ve Çelikkaya, T. (2009). Yapılandırmacı yaklaşımın sosyal bilgiler öğretiminde başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi (5. Sınıf örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 13 (2), 197–212.
- Yavuz, K. E. (2005). 21.yüzyıl sınıflarında düşünme ve öğrenme üzerine farklı bir yaklaşım: Çoklu zekâ teorisi. *Yeni Eğitim Dergisi*. 10, 26 – 33.
- Yetkin, D. ve Daşcan, Ö. (2008). *İlköğretim programı 1- 5 sınıflar*. (2. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, K. ve Tarım, K. (2006). *Çoklu zekâ kuramı destekli kubaşık öğrenme yönteminin matematik dersindeki akademik başarı ve kalıcılığa etkisi*. 2(2),81–96.
http://eku.comu.edu.tr/index/2/2/kyildirim_ktarim_aiflazoglu.pdf
adresinden 15 Mart 2009 tarihinde alınmıştır.
- Yıldız, N. (2001). *İşbirlikli öğrenme yönteminin ilköğretim 7. sınıf matematik öğretiminde öğrenci başarısı üzerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.
- Yıldız, V. (1998). *İşbirlikli öğrenme ve geleneksel öğretimin okul öncesi çocuklarının temel matematik başarıları üzerindeki etkileri ve mevcut uygulamalarla ilgili öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış doktora tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldız, V. (1999). İşbirlikli öğrenme ve geleneksel öğrenme kümeleri arasındaki farklar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 16–17, 155–163
- Yılmaz, A. (2001). İşbirliğine dayalı öğrenme: etkili ancak ihmal edilen ya da yanlış kullanılan bir metot. *Millî Eğitim Dergisi*. 150, 46–50.

Webb, N. M., Nemer, K. M. ve Ing, M. (2006). *Small-group reflections: parallels between teacher discourse and student behavior in peer-directed groups*. 15(1), 63–119. Web: TÜBİTAK Ekual veri tabanından 26 Şubat 2009 tarihinde alınmıştır.

EKLER

EK 1

Çalışma Kâğıtları

(1)

Konu: Yönlerini bildiler, yollarını buldular

Adı-Soyadı:

Tarih:

1. Güneş'in battığı yön

Güneş'in doğduğu yön

2. Öğretmen derste yön bulma yöntemleri ile ilgili öğrencilere şunları sormuştur:

Güneş'in doğduğu yöne ne denir?
Kutup Yıldızı hangi yönü gösterir?
Minare kapıları hangi yöne açılır?
Ağaç ya da kayaların üzerindeki yosunların bulunduğu taraf hangi yönü gösterir?

Öğretmenin sorduğu sorulara öğrencilerin verdiği yanıtların hangisi yanlıştır?

- A) Güneş'in doğduğu yöne doğu denir.
B) Kutup Yıldızı her zaman kuzeyi gösterir.
C) Minare kapıları kuzeye açılır.
D) Ağaç ya da kayaların üzerindeki yosunların olduğu taraf bize kuzey yönünü gösterir.

3. Aşağıda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Türkiye'nin en doğusunda yer alan ilimiz:

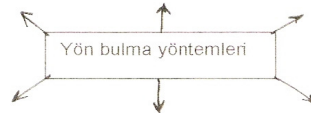
Türkiye'nin en batısında yer alan ilimiz:

Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan bir ilimiz:

Türkiye'nin güneydoğusunda yer alan

bir ilimiz:

4. Verilen ipuçlarından yararlanarak boşlukları tamamlayınız. (* , ☀ , 🌳 , ☁ , 🗺 , 📍)

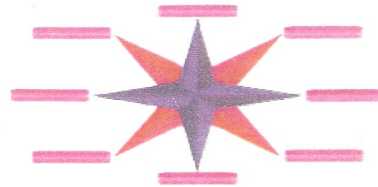
Konu: Yönlerini bildiler, yollarını buldular

Adı-Soyadı:

Tarih:

1. Aşağıda verilen cümlelerde doğru olanların başına (D), yanlış olanların başına (Y) yazınız.
- ... Kutup yıldızı daima güneyi gösterir.
... Kuzeybatı ara yöndür.
... Pusulanın renkli ucu daima kuzeyi gösterir.
... Yön bulma yöntemleri içinde en kullanışlı ve en güvenilir olanı karınca yuvalarından yararlanmaktır.

2.

Yukarıdaki şekilde yönleri pembe çizgilerin üzerine yazınız.

3. Sosyal Bilgiler dersinde öğretmen öğrencilere yön bulma yöntemlerinin neler olduğunu sormuştur.

Öğrencilerden bazılarının cevapları:

Zafer: Kutup Yıldızı

Burcu: Deniz Feneri

Sevim: Güneş

Behsat: Pusula

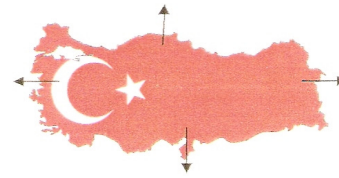
Öğretmenin sorduğu soruya öğrencilerden hangisinin verdiği yanıt **yanlıştır**?

A) Zafer'in

B) Sevim'in

C) Burcu'nun

D) Behsat'ın

4. Türkiye haritasına baktığımız zaman okların hangi yönü gösterdiğini yanlarına yazınız.

Konu: Nerede yaşıyorum? Nasıl tarif etmeli?

Adı – Soyadı:

Tarih:

1.

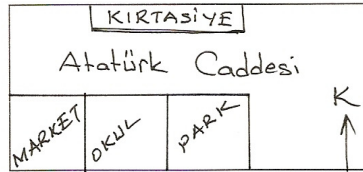

Yukarıdaki ev resminin doğusuna marketi, kuzeyine dağları, batısına havuzu, güneyine çitleri; çalışma kâğıdına ek olarak verilen kâğıttan kesip yapıştırınız.

2. İyi bir kroki çizimi için aşağıdakilerden hangisi gerekmez?

- A) İyi bir gözlemci olmak.
- B) Yön bilgisine sahip olmak.
- C) Sembollerle ifade ederken dikkatli olmak.
- D) Ölçü kullanmak.

3.

Krokiye göre market, okulun neresindedir?

- A) Doğusunda
- B) Batısında
- C) Güneyinde
- D) Kuzeyinde

4.

Yukarıdaki resimde verilen yörede yaşamak zorundasınız. Evinizi bu yörede nereye yapardınız, burayı "X" ile işaretleyiniz. Evinizi yaptığınız yerin olumlu ve olumsuz yönlerini yazınız.

1. Olumlu:

2. Olumsuz:

Konu: Nerede yaşıyorum? Nasıl tarif etmeli?

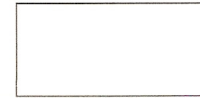
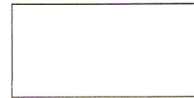
Adı – Soyadı:

Tarih:

1. Çalışma kâğıdına ek olarak verilen kâğıttan bölümle ilgili olanları kesip; aşağıda uygun olan yerlere yapıştırınız.

Kuşbakışı

Kroki

2. Okula gelirken, yaşlı bir teyze size hastanenin nerede olduğunu sordu. Onun hastaneyi bulmasını en kolay nasıl sağlarsınız?

- A) Elimle işaret ederim.
- B) Kâğıda yazarım.
- C) Kâğıda çizerim.
- D) Cadde ve sokak adını söylerim.

3. Aşağıda verilen cümlelerde doğru olanların başına (D), yanlış olanların başına (Y) yazınız.

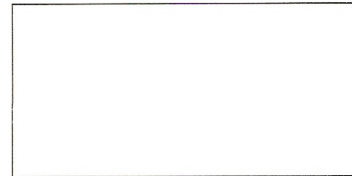
... Bir yerin, kuşbakışı görünüşünün taslak çizimine harita denir.

... Krokilerde sembolleri açıklayan bir bölüm olmalıdır.

... Krokiyi çizerken, çizilen şeklin belli bir oranda küçültülmesi gerekir.

... Kuşbakışı çizim yapmak için nesnelere tepeden bakmak gerekmez.

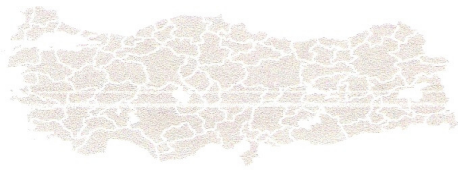
4. Sınıfınızın üstten görünüşünü aşağıya çiziniz.

3

Konu: Yolda hava durumu
Adı – Soyadı:
Tarih:

1.

Türkiye için hava durumunu hazırlama görevi sana verildi. Aşağıdaki yönergeyi okuyup; gerekli yerlere resimleri kesip yapıştırın.

Türkiye'nin doğusu karlı, batısı sisli, güneyi güneşli ve kuzeyi yağmurludur.

2. Hava durumunda geceleyin don olayının görülebileceği duyurulmuştur. Bu haber aşağıdakilerden en çok kimi ilgilendirir?
 A) Memurları B) İşçileri C) Balıkçıları D) Çiftçileri

3. Meteoroloji uzmanları hava durumu tahminlerinde aşağıdakilerden hangisinden yararlanmaz?
 A) sembol B) pusula C) sayı D) grafik

4. Yanda bulunan sembol daha çok hangi bölgemizde görülen hava olayına aittir?
 A) Marmara B) Karadeniz
 C) Güneydoğu Anadolu D) Ege

5. Aşağıda verilen cümlelerde boş kalan yerleri doldurur musun?
 Hava sıcaklığını ile ölçeriz.
 Havada bulunan su buharına denir.
 Sıcak hava ile soğuk havanın yer değiştirmesi olayına diyoruz.

Konu: Yolda hava durumu
Adı – Soyadı:
Tarih:

1.

Pazartesi	
Salı	
Çarşamba	
Perşembe	
Cuma	

5 gün boyunca ilinizdeki hava durumunu gözlemleyiniz. Çalışma kâğıdına ek olarak verilen kâğıttan uygun olan hava olaylarını keserek günlerin karşısına yapıştırınız.

2. Bir yerde kısa süre içinde sıcaklık, yağış, rüzgâr gibi hava olaylarının gösterdiği duruma **hava durumu** denir.
 Yukarıdaki bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi hava durumu ile ilgili değildir?
 A) Akşamüzeri beklenmedik bir yağmur yağarsa
 B) Antalya'da sıcaklık normallerin üstüne çıkarsa
 C) Erzurum'a kar yağarsa
 D) Bu yaz tatilini Alanya'da geçirirse

3. **Hava olaylarının karşısına örnekteki gibi hava durumunu yazınız.**

Hava Olayı	Hava Durumu
Güneş açmış	GÜNEŞLİ
Bulutlar var	
Yağmur yağıyor	
Sis var	
Kar her tarafı kaplamış	
Yağmur yağmadan önce ışık çakıyor	

4. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını yuvarlak içine alırsınız?
 a. Hangisi yağış türü değildir?
 Kar Dolu Yağmur Rüzgâr
 ❖ Hangisi hava olayı değildir?
 Sıcaklık Yağış Rüzgâr Heyelan
 ❖ Hangisi yağış şeklidir?
 Çiğ Dolu Heyelan Dalga

4

Konu: Doğanın eseri mi, insanların eseri mi?

Adı – Soyadı:

Tarih:

1.

unsurlar	Semboller
Ev	
Ağaç	
Araba	
Nehir	

Yukarıdaki tabloda gösterilen unsurların sembollerini ek çalışma kâğıdından kesip yapıştırın.

2. Beşeri unsurla doğal unsur arasındaki temel farklılık nedir? Kendi cümlelerinizle aşağıya yazınız.

3. Çevrenizde gördüğünüz doğal unsurlardan 3 tanesini yazınız.

.....

4. Orman
 Köprü
 Şelale
 Fabrika

Yukarıdakilerden hangileri beşeri unsurdur?

- A)
 B)
 C)
 D)

Konu: Doğanın eseri mi, insanların eseri mi?

Adı – Soyadı:

Tarih:

1. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğrudur?

- A) Doğal unsurlar insanlar tarafından yapılırlar.
 B) Ormandaki ağaç insan yapısı unsura örnektir.
 C) Kedi, doğal unsura örnektir.
 D) İnsan yapısı unsurların çoğu doğada vardır.

2. Sosyal Bilgiler dersinde öğretmen öğrencilerine yurdumuzdaki doğal unsurlara örnek vermelerini istemiştir.

Burcu: Ovalar
 Duygu: Parklar
 Suna: Ormanlar
 Deniz: Dereler

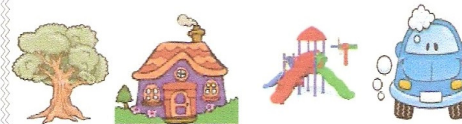
Öğretmenin sorduğu soruya öğrencilerden hangisi yanlış örnek vermiştir?

- A)Burcu B)Deniz C)Duygu D) Suna

3. Çevrenizde gördüğünüz beşeri unsurlardan 3 tanesini yazınız.

.....

4. Aşağıdaki resimlerden doğal unsur olanlara (X) işareti koyar mısınız?

5

PERİ BACALARI

Konu: Coğrafi Özellikler

Adı – Soyadı:

Tarih:

1. Aylardır yoldayım tipi, ayaz, kar
Ne bir şehir, ne kasaba, ne köy var.
Geçmek istesem de yol vermez dağlar,
Aman Allah'ım beni yolda bırakma!
Dizelerdeki bahsedilen yerin özellikleri ile ilgili

hangisi söylenemez?

- A) Kışları çok soğuk geçmektedir.
B) Dağlarda yollar yoktur.
C) Burası ıssız yerlerdir.
D) Köye çok yakındır

2. Çaya vardım çay susuz
Çadır kurdum yaylasız
Benim yavrum pek huysuz
Ninni yavrum ninni
Kendini dalya kızım
İlgaz'a yayla kızım
İlgaz'daki gözelin
Gönlünü eyle kızım

Yukarıdaki şiirde Çankırı'nın nasıl bir yer olduğu söylenmiştir? Aşağıya yazar mısın?

3. Yaşadığın bölgenin coğrafi özelliklerini düşün.
Sonra aşağıya, yaşadığın yerin coğrafi özelliklerini içeren bir hikâye yazar mısın?

Konu: Coğrafi Özellikler

Adı – Soyadı:

Tarih:

1. Top oynamaya karar verdikleri sırada bir çocuk, eski değirmenin oluşuna bir kuş konduğunu haber verdi. Hemen oraya gittiler. Eski değirmen, kasabanın altında Kızılırmak Nehrinin kıyısındaydı.

Parçada anlatılan yerde hangisi olabilir?

- A) Tarlalar
B) Fabrikalar
C) Çok katlı otopark
D) Trafik

2. 'Şabanözü'nün Ödek Köyü'nde 150–200 sene kadar önce bir çoban dağda sığırları güderken elinde çember sarı saçlı ak tenli bir kadın belirir. Kadın elindeki çemberle etrafında bulunan sığırlara vurmaya başlar. Vurduğu sığırı devirir. Böylece 15–20 kadar sığır telef olur. Çoban, köye haber verir ancak köylüler gelene kadar Sarkız gözden kaybolur. Bu olaydan sonra halk köyün kuzeyindeki bu yere Sarkız Tepesi demeye başlar.'

Yukarıda yazılan Çankırı ile ilgili efsanede hangi doğal unsurlardan bahsediliyor? Aşağıya yazar mısın?

3. Yaşadığınız bölgenin coğrafi özellikleriyle ilgili aşağıya bir şiir yazar mısınız?

Baş harfleri kullanarak !!!

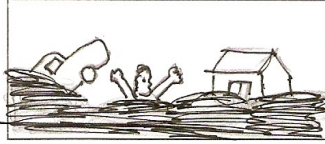
Ç
A
N
K
I
R
I

Konu: Deprem

Adı – Soyadı:

Tarih:

1.

Yukarıdaki şekilde hangi doğal afet resmedilmiştir?

2. Aşağıdaki deprem çantasına, deprem çantasında olması gerekenleri resimlerden seçip okla gösteriniz.

3. Deprem dedenin sana bir sorusu var. İşte merak ettiğin soru: Deprem olmadan önce neler yapmalıyız?

Konu: Deprem

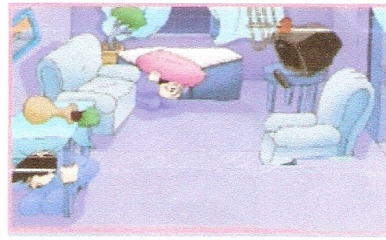
Adı – Soyadı:

Tarih:

1. Aklına gelen doğal afetten 4 tanesini aşağıya yazar mısın?

.....

.....

2.

Sence yukarıdaki resim; deprem öncesini mi, deprem anını mı yoksa deprem sonrasında mı anlatıyor? Buna karar verdikten sonra aşağıya bu konuyla ilgili neler yapmamız gerektiği maddeler halinde yazar mısın?

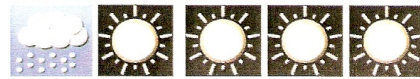
3. Şair şirin depremde sonra neler yapması gerektiğini bilmiyor. Bu konuda sen ona yardımcı olur musun?

Yazın

Kışın

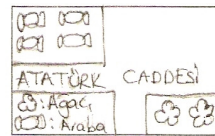

İstif

Sisli

Foğan

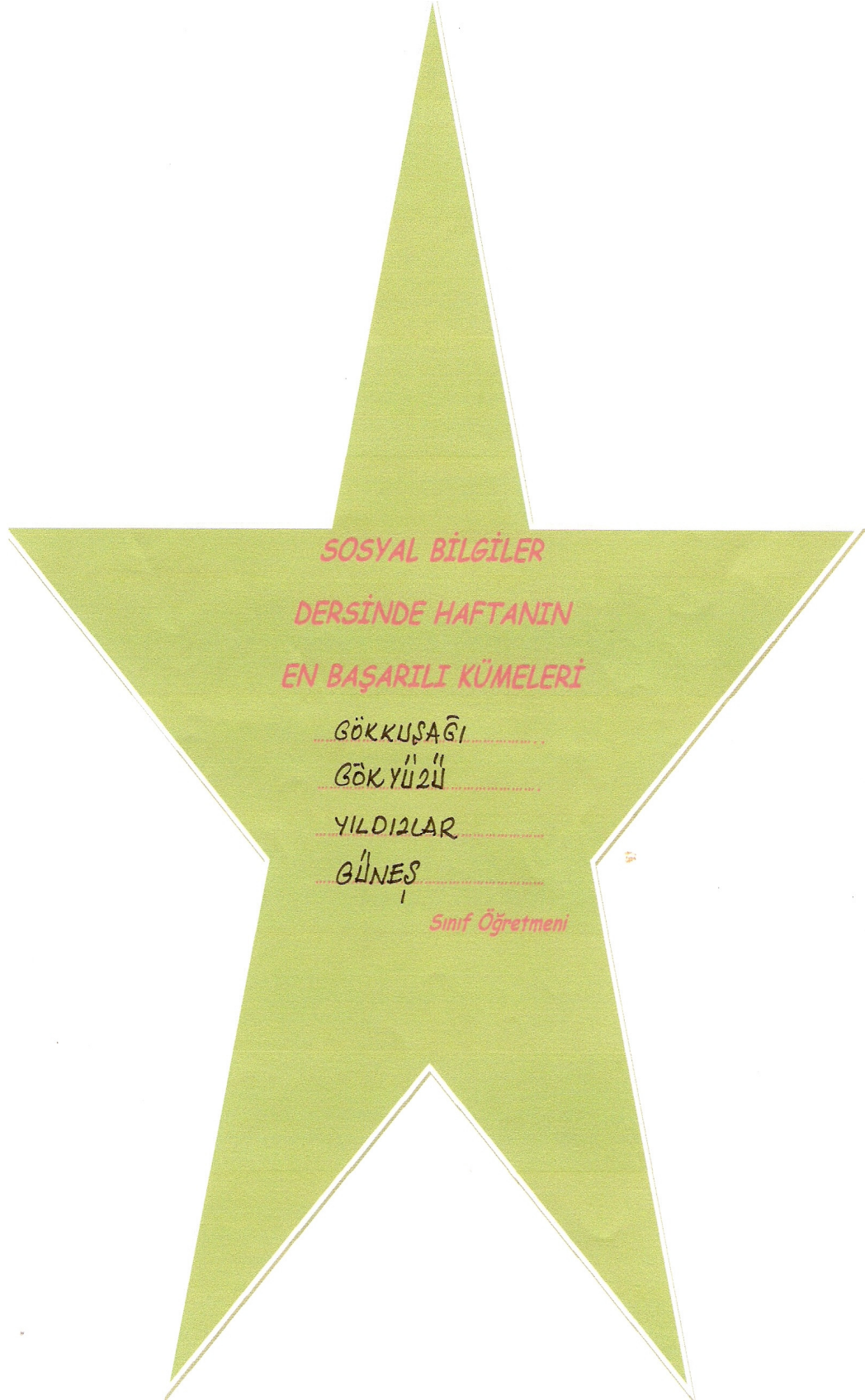
EK 2
Başarı Sertifika Örnekleri

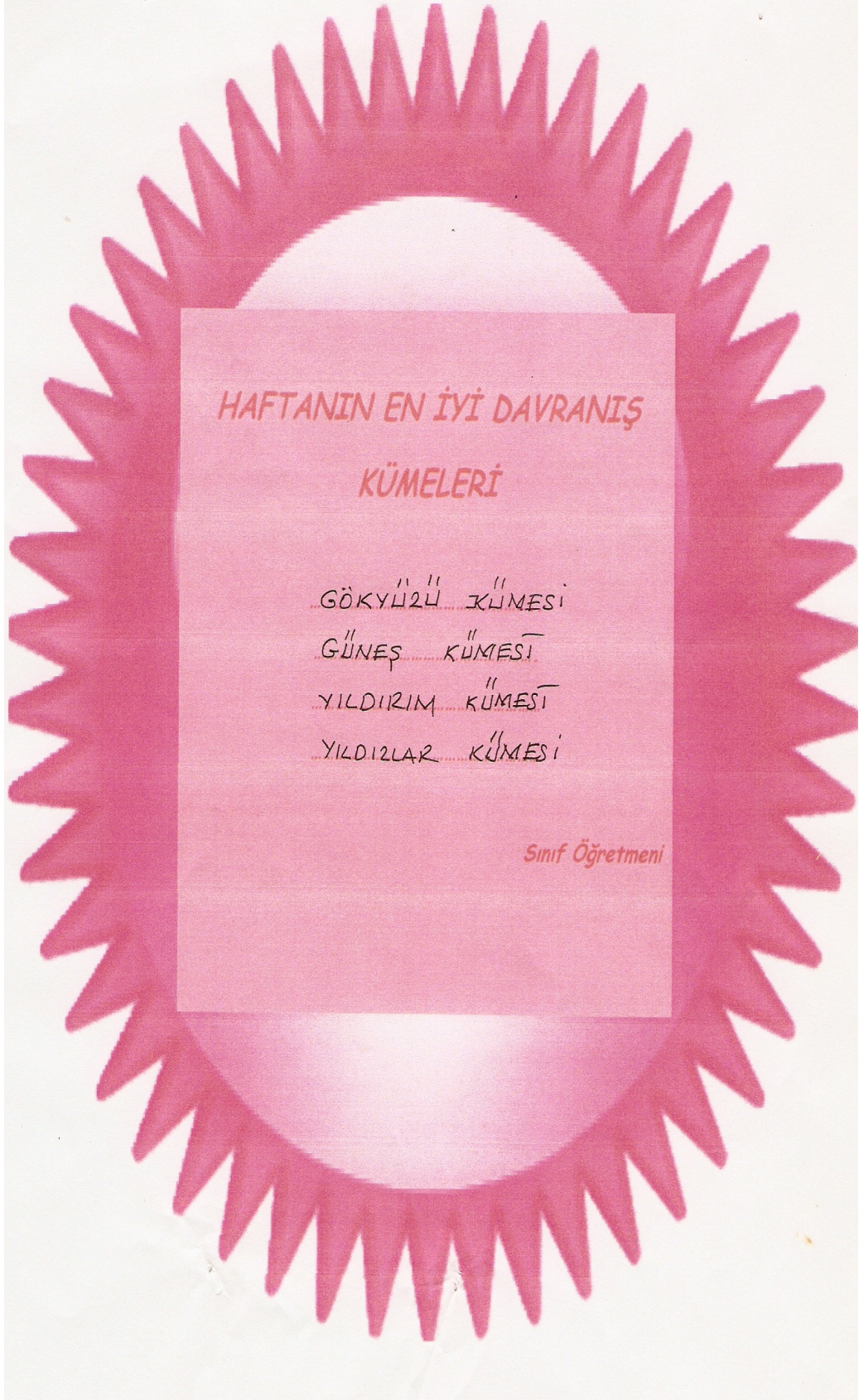
KÜME BAŞARI SERTİFİKASI

Sevgili ..Ece..Çiftai

*Sosyal Bilgiler dersinde ..Gökkuşuğu.....
kümesi olarak ..Yönlerini..Bildiler...Yollarını
Buldular
konusunda, sınıfta başarılı kümeler
arasına seçildiniz. Küme üyesi olarak,
kümene verdiğiniz destek ve
arkadaşlarınızla olan işbirliğinden
dolayı seni kutlar; başarılarının
devamını dilerim.*

Sınıf Öğretmeni

EK 3

Araştırma İçin Alınan Yasal İzin Belgeleri

T.C.
ÇANKIRI VALİLİĞİ
 Yapraklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.18.11.01.379/ 2141
 Konu : Duygu İREVÜL'ün Tez Çalışması.

11/11/2009

KULLAR KÖYÜ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLÜĞÜNE
YAPRAKLI

Çankırı Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 03/11/2009 tarih ve 13065 sayılı okulunuz Müdür Yetkili Sınıf Öğretmeni Duygu İREVÜL'ün Tez Çalışması ile ilgili yazıları ve ekleri ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi araştırmacı tarafından tez çalışması bitiminde sonuç raporunun bir örneğinin Müdürlüğümüze gönderilmesini rica ederim.

 Mehmet DEMİREL
 İlçe Milli Eğitim Müdürü

EKİ :13 syf.

Adres
 Ayrıntılı bilgi için irtibat
 Telefon
 Email

: Hükümet Konagi Yapraklı / Çankırı
 : (0376) 361 20 08 – 25 57-20 39 Fax: (0376) 361 20 08
 : yaprakli18@meh.gov.tr

<http://www.egitimdestek.meb.gov.tr> - <http://www.bilgisayarliegitimdestek.org>
 11/11/2009 Şef : M.KAYA
 11/11/2009 Şb.Md. : R.CANBAZ

ASLINA AYKIRI

Hüseyin ÖLÇMÜŞ
 İlçe Milli Eğitim Şefi

T.C.
ÇANKIRI VALİLİĞİ
 İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.18.00.03-371/

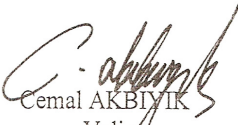
Konu : Duygu İREVÜL'ün Tez Çalışması

013065 03.11.09

YAPRAKLI KAYMAKAMLIĞINA
 (İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek lisans öğrencisi Yapraklı Kullar Köyü İlköğretim Okulu sınıf öğretmeni Duygu İREVÜL'ün "Sosyal Bilgiler Yaşadığımız Yer Üntesinde Kullanılan İkili Denetim Tekniğinin Akademik Başarıya ve Kalıcılığa etkisi" konulu tez çalışmasını İsmet İnönü İlköğretim okulu 4. sınıf öğrencilerine uygulama yapmasının uygun görüldüğü ile ilgili Valilik Makamının 03.11.2009 tarih ve 13034 sayılı onay örneği ve ekleri ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi, araştırmacı tarafından tez çalışması bitiminde sonuç raporunun bir örneğinin Müdürlüğümüze gönderilmesini rica ederim.

 Cemal AKBIYIK
 Vali a.
 Millî Eğitim Müdür V.

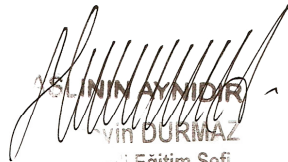
İlçe Millî Eğt. Müd.
 03/11/2009.
 Kaymakam V,

EKLER

- 1- Onay
- 2- Tez Önerisi ve Ekleri (12 Syf)

DAĞITIM

Yapraklı İlçe Kaymk.(İlçe Millî Eğt.Müd.)
 İsmet İnönü İlköğretim Okul Müd.

 İSMET İNÖNÜ
 İlçe Millî Eğitim Şefi

Adres
 Ayrıntılı bilgi için irtibat
 Telefon
 E-mail
 İnternet

: Cumhuriyet Mh. Park Sk. Hükümet Konağı Çankırı
 : Kültür Şubesi
 : (0376) 213 15 36 (113) Fax: (0376) 213 10 16
 : cankirimem@meb.gov.tr
 : http://cankiri.meb.gov.tr

FORM: 2

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Duygu İREVÜL
Kurumu / Üniversitesi	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Araştırma yapılacak iller	Çankırı
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	İsmet İnönü İlköğretim Okulu (4.sınıflarına)
Araştırmanın konusu	"Sosyal Bilgiler Yaşadığımız Yer Üniversitesinde kullanılan İkili Denetim Tekniğinin akademik başarıya ve kalıcı etkisi"
Üniversite / Kurum onayı	Yok
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Tez
Veri toplama araçları	Karma Test ve Anket Uygulaması.
Görüş istenilecek Birim/Birimler	
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
İlgili sınıflarda karma test ve anket uygulanmasında her hangi bir sakınca bulunmamaktadır.	
Komisyon kararı	Oybirliği / Oyçokluğu ile alınmıştır.
Muhalef üyenin Adı ve Soyadı:	Yapılan çalışmanın sonucunun il Millî Eğitim Müdürlüğümüzün ilgili birimine incelettirilmesi gerekmektedir.

KOMİSYON

23/10/2009

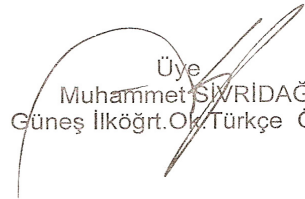

Komisyon Başkanı
Ali KESİK

Millî Eğitim Müdürü V.

Üye

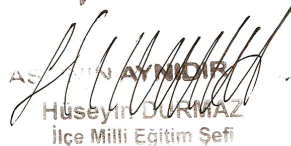
Kadir ALPER

S.Demirel Fen.Lis.Edb.Öğrt.

Üye

Muhammet SIVRIDAĞ

Güneş İlköğrt.Ok.Türkçe Öğrt.

ASİSTAN AYNI DİR
Hüseyin DURMAZ
İlçe Millî Eğitim Şefi

EK 4
Belirtke Tablosu

KONULAR	KAZANIMLAR
Yön bulma yöntemleri	<p>1. KAZANIM Çeşitli yöntemlerle çevresindeki herhangi bir nesnenin kendisine göre bulunduğu yönü bulur.</p> <p>2. KAZANIM Çevresinde gördüklerini şekil ve şemalarla anlatır.</p> <p>3. KAZANIM Çizdiği şekil ve şemalarda kullandığı sembollerin açıklayan bir bölüm oluşturur.</p> <p>4. KAZANIM Çevresindeki bir yerin kroksisini çizer</p> <p>5. KAZANIM Çevresinde meydana gelen hava olaylarını gözlemleyerek, bulgularını resimli grafiklere aktarır.</p> <p>6. KAZANIM Çevresinde gördüğü doğal ve beşeri unsurları ayırt eder.</p> <p>7. KAZANIM Efsane, destan, öykü, türkü ve şiirlerden yararlanarak yaşadığı yerin coğrafi özellikleri ile ilgili çıkarımlarda bulunur.</p> <p>8. KAZANIM Doğal afetler karşısında hazırlıklı olur.</p>
Kroki	<p>x</p> <p>x</p> <p>x</p> <p>x</p>
Hava olayları	<p>x</p>
Doğal ve beşeri unsurlar	<p>x</p>
Edebiyat ve coğrafi özellikler	<p>x</p>
Doğal afetler	<p>x</p>

EK 5

Başarı Testi

SOSYAL BİLGİLER TESTİ

1) Öğretmen, sosyal bilgiler dersinde kaybolduğumuzda yönümüzü nasıl bulabileceğimizi sormuştur.

Zafer: Kutup yıldızına bakarak

Doğa: Ağaçların yosunlu kısımlarına bakarak

Burcu: Minarenin şerefe kapısına bakarak

Behsat: Aya bakarak

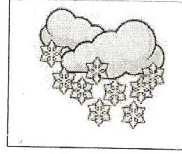
diye cevap vermiştir. Hangi öğrenci ya da öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrudur?

A) Yalnız Zafer'in B) Yalnız Burcu'nun C) Doğa ile Behsat'ın D) Zafer-Doğa- Burcu'nun

2) Şehirlerarası uzaklıklar tabelalarda hangi birimle ifade edilir?

A) cm B) m C) dm D) km

3)

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde, yukarıda gerçekleşen hava olaylarından biri yer almamıştır?

A) Kar B) Yağmur C) Sis D) Rüzgâr

4) Doğada kendiliğinden oluşan varlıklara 'doğal unsur' denir.

Aşağıdakilerden hangisi doğal unsurdur?

A) Çiftlik B) Yazlık C) Park D) Irmak

5)

Çankırı'nın eski adı Kan-kiri ya da Kan-kara'dır. Bu adın kentin taşının toprağının kan gibi kırmızı olmasından kaynaklandığı söylenir. Selçuklular Anadolu'yu fethedince yörede Türkmenlerin Kara Tekin oymağı egemenlik kurmuş ve kente Kengürü adını vermiştir. Bu adın zamanla değişime uğrayarak Çankırı'ya dönüştüğü söylenir. Söylenceye göre Türkler bu yöreye gelince bölgede pek çok kilise vardır. Çan sesleri tüm yaylaya yayılır ve uzaklardan duyulur. Bu nedenle yöreye Çan-Kırı denir.

Çankırı ile ilgili bu efsanede, ilimizde hangi doğal unsurun bulunduğunu anlıyoruz?

A) taş B) oymak C) çan D) kilise

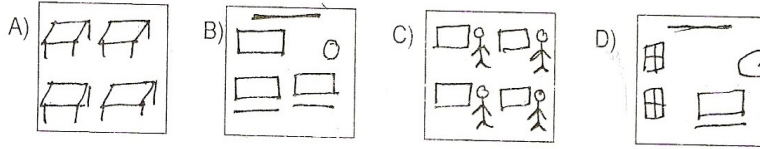
6) Aşağıdakilerden hangisi deprem öncesi yapılması gerekenlerden değildir?

- A) Binalar az katlı ve depreme dayanıklı yapmak.
- B) Evden çıkarken gaz ve su vanalarını kapatmak.
- C) Deprem olasılığının az olduğu yerlere ev yapmak.
- D) Deprem çantası hazırlamak.

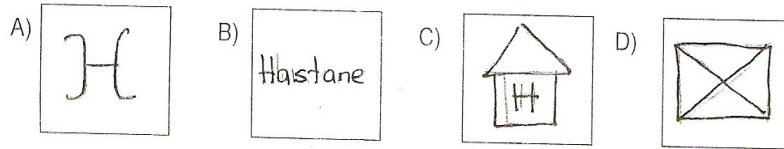
7) Yön bulma aracı olan pusula en çok kimler tarafından kullanılır?

- A) Öğretmenler B) Mühendisler C) Denizciler D)Taksi sürücüler

8) Aşağıdakilerden hangisi sınıfınızın üstten görünüşü olabilir?

9) Öğretmeniniz, size hastane yakınlarında bir yer tarif etti. Bu yeri, sizin çizmenizi istedi. Siz de hastaneyi çizip, diğer yerleri onun etrafına yerleştireceksiniz. Peki, hastane için aşağıdaki sembollerden hangisini kullanırsınız?

10) Sevim evinin bulunduğu yerin krokisini çizmek istemektedir. Sevim kroki çizerken aşağıdakilerden hangisine dikkat etmelidir?

- A) Haritaya bakıp çizmeli
- B) Ölçüm yaparak çizmeli
- C) Önemli cadde ve sokakları çizmeli
- D) Her gördüğü şeyi çizmeli

11) Çankırı Kalesi – İlgaz Dağları – Ulu Cami – Acısu Kaplıcaları

Yukarıdakilerden kaç tanesi beşeri unsurdur?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

12)

...
Baharla başlar bunun öyküsü,
Rengarenk bezer doğayı örtüsü,
Taze gelincikler kırların süsü,
ata yurdum ilim şirin Çankırı'm.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki şiirde anlatılan coğrafi özelliklerden biridir?

- A) dere B) yeşillik C) dağ D) kuş

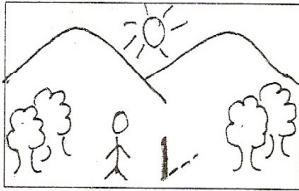
13)

Şekildeki doğal afet hangi seçenekte verilmiştir?

- A) deprem B) sel C) heyelan D) yangın

14)

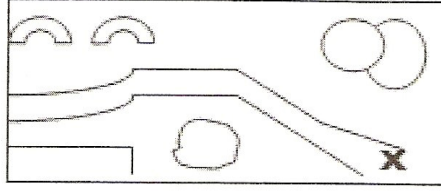
Yanda verilen şekildeki kişi yolunu kaybetmiştir. Hangi yöntemi kullanarak yolunu bulmaya çalışıyor olabilir?

- A) Çubuktan yararlanıyor.
B) Pusuladan yararlanıyor.
C) Güneşten yararlanıyor.
D) Ağaçların yosunlu kısımlarına bakıyor.

15) Çarşıda dolaşırken bir turistle karşılaştınız. Size bir şeyler sordu; fakat konuştuğu dili bilmediğiniz için yanıtlayamadınız. Turistin hareketlerinden kalacak bir otel aradığını anladınız. Bildiğiniz bir otel var! Peki, turiste en iyi nasıl yardımcı olabilirsiniz?

- A) Beden dilimi kullanırım.
B) Bir kâğıda çizerek tarif ederim.
C) Turiste anlamadığımı söylerim.
D) Bu işe hiç karışmam.

16. ve 17. soruları aşağıda verilen şekle göre cevaplayınız.

16) Yukarıdaki şekil, kayıp bir definenin yerini göstermektedir. Bu şekilde eksik olan kısım nedir?

- A) Resim tamamlanmamıştır. B) Definenin yeri belli değildir.
C) Sembollerini açıklayan bölüm yapılmamıştır. D) Çizenin adına yer verilmemiştir.

17) Yukarıdaki kayıp definenin yerini gösteren şekil için hangi ifadeyi kullanırız?

- A) şema B) resim C) kuş bakışı D) kroki

18) Aşağıdakilerden hangisi yakın çevrenizde gördüğünüz doğal unsurlar arasında yer alır?

- A) Ilgaz Dağları B) Pamukkale Travertenleri
C) Peri Bacaları D) Kuş Cenneti

19)

...
Benim okulum karlı dağ başındaydı,
Kaya çiğdemlerine eş
Bulutlara kardeş
Uçan okul görürdü dağ başında çocuklar
Bilgiler yağdırırdı üstlerine
Sevgiler atardı
Gece uykularında masallar anlatırdı.
...

Şiirde yer alan okul, hangi coğrafi özelliklere sahip bölgededir?

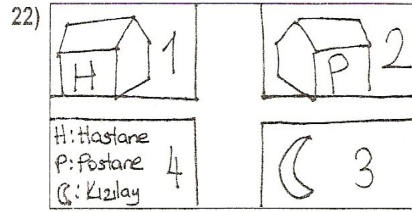
- A) Akarsu kenarında B) Ormanlık C) Ovalık D) Dağlık

20) Deprem anında bina içindeyse aşağıdakilerden hangisini yapmalıyız?

- A) Koşarak dışarı çıkmalıyız.
B) Olduğumuz yerde kımıldamadan durmalıyız.
C) Hemen balkondan atlamalıyız.
D) Binanın iç köşelerinden birine çömelmeliyiz.

21) 'Güneydoğu' yönü hangi iki yön arasındadır?

- A) Kuzey- Güney B) Güney- Doğu C) Güney- Batı D) Kuzey- doğu

Şekilde verilen numaralandırılmış alanlardan hangisinde semboller açıklanmıştır?

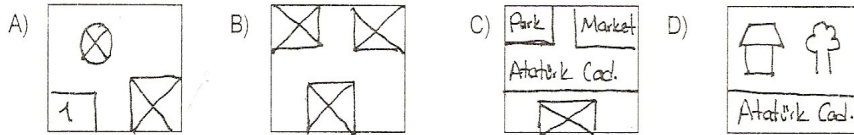
- A) 4 B) 3 C) 2 D) 1

23) Başka bir şehirde okuyan arkadaşınız ziyaretinize gelmek istiyor. Fakat o geldiğinde siz okulda olacaksınız. Arkadaşınızın size ulaşabilmesi için; okulunuzun yerini gösteren taslak bir çizim yapıyorsunuz. Böylece arkadaşınız okulunuzu bulmakta zorlanmayacak!

Metinde geçen, okulunuzun yerini tarif etmek için kullandığınız taslak çizime ne denir?

- A) Kuş bakışı B) Resimli grafik C) Kroki D) Şekil

24) Aşağıdaki çizimlerden hangisi bir kroki olabilir?

25) Yakın çevremizde bulunan Ilgaz'a düzenlediğimiz gezimizde Ayşe, gözlemlediği unsurları not etmiştir.

Bunları doğal ve beşeri unsurlar olarak ayırmak istiyor. Hangi seçenekte doğru ayrılmıştır?

	Doğal	Beşeri
A)	Çeşme-Toprak-Hamam	Tiyatro-Dağ-Ova
B)	Çeşme -Tiyatro-Hamam	Toprak-Dağ-Ova
C)	Tiyatro-Dağ-Ova	Çeşme-Toprak-Hamam
D)	Toprak-Dağ-Ova	Çeşme-Tiyatro-Hamam

Katkılarınız için çok teşekkür ederim.

Duygu İrevül

ÖZGEÇMİŞ

Bireysel Bilgiler

Adı Soyadı Duygu İREVÜL
Doğum Yeri ve Tarihi Nallıhan / 1987

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı.

Yüksek Lisans Öğrenimi Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği Programı.

Bildiği Yabancı Diller İngilizce.

Bilimsel Faaliyetleri

12. Balkan Eğitimcileri Kongresi
Ohrid-Haziran 2009

İş Yaşantıları

Stajlar Şeker İlköğretim Okulu/ BURDUR
Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu/
BURDUR

Projeler

Çalıştığı Kurumlar Kışla Mah. İlköğretim Okulu/ BURDUR
Kullar Köyü İlköğretim Okulu/ ÇANKIRI
Doluca İlköğretim Okulu/ ŞIRNAK